

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja časopisno-izdajniško podjetje SŽD. Direktor: Rudi Jauhica / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Gomčičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Gomčičeva 5/III., telefon 23-522 do 23-526 / Oglasi: oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 20-462, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-1-43 / Mesečna naročnina 200 din

KONFERENCA DEVETIH V LONDONU

„Začetek je prav dober“

Tri spomenice kot temelj razprav – Zunanji ministri Kanade in Belgije sta dala optimistične izjave o začetku konference, zunanji minister ZDA pa je molčal

London, 28. sept. (Tanjug). Podlaga za razgovore na konferenci, ki bo trajala verjetno teden dni, so tri spomenice: britanska, francoska in nemška. Vsi trije dokumenti se tičejo dveh stvari: 1. da je treba dati brez odlašanja Nemčiji popolno suverenost, in 2. da jo je treba sprejeti člana Atlantskega in bruseljskega pakta.

Tri okupacijske sile in zastopnik Zahodne Nemčije bodo med konferenco govorili tudi o tem, kako zaključiti okupacijsko obdobje in dati Zvezni republiki Nemčiji pravico do suverenosti. Računajo, da bo v okviru te naloge ustanovljena posebna komisija strokovnjakov, ki bo izdelala novi sporazum glede Londonske konferenca se bo nadaljevala danes popoldne v okviru dveh sej, od katerih bo ena plenarna, druga pa bo četverni sestanek ministrov.

L. Pearson

Zahodnonemški kancler Adenauer in njegovi glavni sodelavci bodo danes gosti na kosilu pri britanskem ministru za zunanje zadeve Eden.

Belgijski zunanji minister Spaak je izjavil po seji, da je bilo oзраčje na seji zelo dobro. Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles ni hotel izjaviti ničesar.

Francoski predsednik vlade Mendes-France je v svojem govoru razložil osnovna načela svojih predlogov, ki so naslednja:

Nikake diskriminacije proti katerikoli udeleženci evropske graditve; nadaljevanje ukrepov za organiziranje evropske politike; ustvaritev občutka varnosti in zaupanja z omejitvijo učinkovitosti in orožja ter uvedba nadzorstva; suverenost Nemčije je potrebna prvina za psihološko demobilizacijo.

Po besedah Mendes-France bi morali ta načela izvesti v okviru bruseljskega pakta, ker ta pakt omogoča vključitev Italije in Nemčije, pozneje pa morda tudi drugih držav, z namenom, da pride do gospodarskega, političnega, socialnega, vojaškega in kulturnega sodelovanja. Nekatere vrste tega sodelovanja se že izvajajo v okviru bruseljskega pakta, zlasti vskladitev socialne zakonodaje.

Mendes-France je dejal, da ne gre za to, da bi Atlantskemu paktu pridružili organizacijo, ki bo ustanovljena v okviru bruseljskega pakta, pač pa je treba tehnično organizirati istočasni obstoj obeh teh organizacij.

Med važna temeljna načela francoskega stališča sodijo povečano nadzorstvo glede razvrstitve britanskih sil na celini, udeležba Velike Britanije pri sporazumu in vprašanje Posarja. Ko je Mendes-France končal svoja izvajanja, je francoski veleposlanik v Londonu Rene Massigli kot predsednik stalne komisije bruseljskega pakta sporočil ministrom uspeh dela komisije, ki je proučevala spremembe, ki bi jih bilo treba vnesti v bruseljski pakt glede na vključitev Nemčije in Italije.

Zahodnonemški kancler Adenauer je nato v kratkem pojasnil, da mu je znana psihološka reakcija glede udeležbe Nemčije v zahodni obrambi, in da se zavzema za to, da bi nemške sile organizirali samo pod poveljstvom Atlantskega pakta.

Italijanski minister Martino se je ugodno izrazil o zamisli, da bi predelali bruseljski pakt. Po njegovem mnenju bi morali dobiti poročila v okviru Atlantskega pakta.

Današnji popoldanski sestanek ministrov štirih zahodnih sil o nemški suverenosti se je nehal ob 16.40. Takoj nato se je začela druga plenarna seja londonske konference devetih.

V sporočilu, ki je bilo objavljeno popoldne po končani seji zastopnikov štirih sil, je rečeno, da so sklenili ustanoviti odbor, ki bo v kratkem podal poročilo ministrom o končanju okupacijskega režima v Nemčiji.

Na konferenci zastopnikov 9 držav so govorili o načinu, kako bi Zahodna Nemčija mogla pristopiti k bruseljskemu in severnoatlantskemu paktu.

Bonn, 28. sept. (Tanjug). Sklep londonske konference, da bodo vzporedno tudi četverni razgovori med zastopniki Francije, ZDA, Velike Britanije in Zahodne Nemčije o vrnitvi suverenosti Zahodne Nemčije, so v bonnskih vladnih krogih ugodno sprejeli. Le-ti pravijo, da sklep ustreza želji bonnske vlade, da pa se ne žele spuščati v napovedi glede izida teh razgovorov.

Zahodnonemška delegacija je odločena do konca najodločneje vztrajati pri zahtevi, da je treba vprašanje suverenosti dokončno rešiti v Londonu.

V Bonnu opozarjajo na to, da je namen vesti o obisku dr. Adenauerja v ZDA in njegovih razgovorih s predsednikom Eisenhowerjem, ki je bila objavljena prav danes, utrditi položaj Zahodne Nemčije v Londonu.

Razstava fotografij o JLA v Indiji in Burmi

Beograd, 28. sept. (Tanjug). Razstavo fotografij, ki so jo pripravili pred nekaj meseci v Grčiji in Turčiji, bodo te dni poslali v Indijo in Burmo. Novembra bo razstava odprta v Bombay, nato pa v Delhiju in Kalkuti. V glavnem mestu Burme Rangunu bo razstava odprta decembra. Pozneje bodo razstavo poslali tudi v Adis Abebo, Kairo in morda Aleksandrijo.

Admiral Mountbatten na Prokljanskem jezeru

Split, 28. sept. (Tanjug). Admiral Mountbatten je davi na jahti »Surprise« zapustil splitsko pristanišče in odplul na Prokljansko jezero. Od tam se bo okrog 17. ure odpeljal proti Brionom, kjer ga bo sprejel predsednik republike Josip Broz Tito.

Repatriacija grških beguncem

Atene, 28. sept. (Tanjug). Poljska vlada je sporočila po organizaciji Rdečega križa grški vladi, da se je pripravljeno pogajati glede repatriacije 11.000 Grkov, ki so med državljansko vojno pribežali iz Grčije.

Izključitve iz KP Belgije

Bruselj, 28. sept. (AFP). Kakor piše danes belgijski socialistični časopis »Peuple«, je Komunistična partija Belgije v resni »križi cepitve«. Politburo je izključilo iz svojih vrst Sommerhausena, bivšega socialističnega poslanca, ki je po osvojitvi pristopil k komunistični partiji Belgije. Napovedane so še druge izključitve članov zaradi »odklona«. Komunistično partijo zastopajo v belgijskem parlamentu, kakor piše ta časopis, 4 poslanci in 2 senatorja.

Trgovinske zveze med Argentino in Češkoslovaško

Dunaj, 28. sept. (Tanjug). V Pragi se je mudila te dni argentinska gospodarska delegacija, ki se je pogajala za nadaljnje povečanje trgovinskega zamenjava s Češkoslovaško. Člani delegacije so se posebno zanimali za izdelke češke industrije, ker ima Argentina, kakor je izjavil vodja delegacije dr. Horatio Novoa, namestnik argentinskega ministra za zunanjo trgovino, nam iz Češkoslovaške uvažati stroje, izvažati pa živila.

Kakor poroča radijska postaja Praga, bo argentinska delegacija obiskala Budimpešto, Moskvo in Peking.

Jugoslovanska mornariška delegacija v Veliki Britaniji

London, 28. sept. (r). Poveljnik jugoslovanske vojne mornarice viceadmiral Mate Jerković je v spremstvu 6 višjih jugoslovanskih mornariških oficirjev danes začel desetdnevni obisk k raznim pomorskim ustanovam v Veliki Britaniji. Predstavniki jugoslovanske vojne mornarice so najprej obiskali načelnika generalnega štaba britanske mornarice admiralca Mc Gregora. Jugoslovanski gostje so se posebno zanimali za šolanje oficirjev, za organizacijo čiščenja min in za hitre patrolne čolne.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi jugovzhodne Azije in obiskali tudi Indijo. Z njeno vlado je sklenila trgovinski sporazum za eno leto. Ker ta doba letos poteče, bodo verjetno v kratkem razgovori za podaljšanje sporazuma.

Kakor menijo v jugoslovanskih gospodarskih krogih, bodo na teh razgovorih razmislili o morebitni dopolnitvi blagovnih seznamov. Kakih večjih sprememb ne bo glede na to, da je sporazum obsegal veliko število blaga in izdelkov tako na uvoznem kot izvoznem seznamu.

Cepprav nudi indijsko tržišče velike možnosti za prodajo jugoslovanskih izvoznih predmetov, o kakih večji blagovni zamenjavi s to državo za sedaj ni govora. Po jugoslovanskih statističnih podatkih je znašala zamenjava v letu 1953 na obeh straneh 108,5 milijona, v prvih šestih mesecih letos pa 29,5 milijona dinarjev.

Upoštevati je treba, da je Jugoslavija še premalo znana na tem tržišču kot industrijska država. Zato je bilo minulo pogodbeno obdobje važno predvsem kot obdobje spoznavanja indijskega tržišča in navezave zveze z indijskimi tvrdkami, kot obdobje prvih nastopov mlade jugoslovanske industrije. Vsekakor so bili ti prvi koraki zelo težki, zlasti če upoštevamo, da je v Indiji močna konkurenca raznih tvrdk industrijsko bolj razvitih držav.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi jugovzhodne Azije in obiskali tudi Indijo. Z njeno vlado je sklenila trgovinski sporazum za eno leto. Ker ta doba letos poteče, bodo verjetno v kratkem razgovori za podaljšanje sporazuma.

Kakor menijo v jugoslovanskih gospodarskih krogih, bodo na teh razgovorih razmislili o morebitni dopolnitvi blagovnih seznamov. Kakih večjih sprememb ne bo glede na to, da je sporazum obsegal veliko število blaga in izdelkov tako na uvoznem kot izvoznem seznamu.

Cepprav nudi indijsko tržišče velike možnosti za prodajo jugoslovanskih izvoznih predmetov, o kakih večji blagovni zamenjavi s to državo za sedaj ni govora. Po jugoslovanskih statističnih podatkih je znašala zamenjava v letu 1953 na obeh straneh 108,5 milijona, v prvih šestih mesecih letos pa 29,5 milijona dinarjev.

Upoštevati je treba, da je Jugoslavija še premalo znana na tem tržišču kot industrijska država. Zato je bilo minulo pogodbeno obdobje važno predvsem kot obdobje spoznavanja indijskega tržišča in navezave zveze z indijskimi tvrdkami, kot obdobje prvih nastopov mlade jugoslovanske industrije. Vsekakor so bili ti prvi koraki zelo težki, zlasti če upoštevamo, da je v Indiji močna konkurenca raznih tvrdk industrijsko bolj razvitih držav.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi jugovzhodne Azije in obiskali tudi Indijo. Z njeno vlado je sklenila trgovinski sporazum za eno leto. Ker ta doba letos poteče, bodo verjetno v kratkem razgovori za podaljšanje sporazuma.

Kakor menijo v jugoslovanskih gospodarskih krogih, bodo na teh razgovorih razmislili o morebitni dopolnitvi blagovnih seznamov. Kakih večjih sprememb ne bo glede na to, da je sporazum obsegal veliko število blaga in izdelkov tako na uvoznem kot izvoznem seznamu.

Cepprav nudi indijsko tržišče velike možnosti za prodajo jugoslovanskih izvoznih predmetov, o kakih večji blagovni zamenjavi s to državo za sedaj ni govora. Po jugoslovanskih statističnih podatkih je znašala zamenjava v letu 1953 na obeh straneh 108,5 milijona, v prvih šestih mesecih letos pa 29,5 milijona dinarjev.

Upoštevati je treba, da je Jugoslavija še premalo znana na tem tržišču kot industrijska država. Zato je bilo minulo pogodbeno obdobje važno predvsem kot obdobje spoznavanja indijskega tržišča in navezave zveze z indijskimi tvrdkami, kot obdobje prvih nastopov mlade jugoslovanske industrije. Vsekakor so bili ti prvi koraki zelo težki, zlasti če upoštevamo, da je v Indiji močna konkurenca raznih tvrdk industrijsko bolj razvitih držav.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi jugovzhodne Azije in obiskali tudi Indijo. Z njeno vlado je sklenila trgovinski sporazum za eno leto. Ker ta doba letos poteče, bodo verjetno v kratkem razgovori za podaljšanje sporazuma.

Kakor menijo v jugoslovanskih gospodarskih krogih, bodo na teh razgovorih razmislili o morebitni dopolnitvi blagovnih seznamov. Kakih večjih sprememb ne bo glede na to, da je sporazum obsegal veliko število blaga in izdelkov tako na uvoznem kot izvoznem seznamu.

Cepprav nudi indijsko tržišče velike možnosti za prodajo jugoslovanskih izvoznih predmetov, o kakih večji blagovni zamenjavi s to državo za sedaj ni govora. Po jugoslovanskih statističnih podatkih je znašala zamenjava v letu 1953 na obeh straneh 108,5 milijona, v prvih šestih mesecih letos pa 29,5 milijona dinarjev.

Upoštevati je treba, da je Jugoslavija še premalo znana na tem tržišču kot industrijska država. Zato je bilo minulo pogodbeno obdobje važno predvsem kot obdobje spoznavanja indijskega tržišča in navezave zveze z indijskimi tvrdkami, kot obdobje prvih nastopov mlade jugoslovanske industrije. Vsekakor so bili ti prvi koraki zelo težki, zlasti če upoštevamo, da je v Indiji močna konkurenca raznih tvrdk industrijsko bolj razvitih držav.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi jugovzhodne Azije in obiskali tudi Indijo. Z njeno vlado je sklenila trgovinski sporazum za eno leto. Ker ta doba letos poteče, bodo verjetno v kratkem razgovori za podaljšanje sporazuma.

Kakor menijo v jugoslovanskih gospodarskih krogih, bodo na teh razgovorih razmislili o morebitni dopolnitvi blagovnih seznamov. Kakih večjih sprememb ne bo glede na to, da je sporazum obsegal veliko število blaga in izdelkov tako na uvoznem kot izvoznem seznamu.

Cepprav nudi indijsko tržišče velike možnosti za prodajo jugoslovanskih izvoznih predmetov, o kakih večji blagovni zamenjavi s to državo za sedaj ni govora. Po jugoslovanskih statističnih podatkih je znašala zamenjava v letu 1953 na obeh straneh 108,5 milijona, v prvih šestih mesecih letos pa 29,5 milijona dinarjev.

Upoštevati je treba, da je Jugoslavija še premalo znana na tem tržišču kot industrijska država. Zato je bilo minulo pogodbeno obdobje važno predvsem kot obdobje spoznavanja indijskega tržišča in navezave zveze z indijskimi tvrdkami, kot obdobje prvih nastopov mlade jugoslovanske industrije. Vsekakor so bili ti prvi koraki zelo težki, zlasti če upoštevamo, da je v Indiji močna konkurenca raznih tvrdk industrijsko bolj razvitih držav.

Omeniti je treba, da je imela jugoslovanska industrija lep uspeh na indijskem tržišču z dobavo žerjavov v vrednosti 250.000 dolarjev, čeprav so konkurirale tudi največje svetovne tvrdke. Zerjave je izdelala tovarna »Litostroj« v Ljubljani, prva pošiljka pa je bila že avgusta poslana v Indijo. To je sicer majhna kupčija, če upoštevamo, da je Indija ena izmed največjih uvoznikov izdelkov svetovnih tvrdk industrijske opreme, važna pa je kot prva večja kupčija jugoslovanske industrije, ki nam na tem tr-

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić v Bruslju

Bruselj, 28. sept. (Tanjug). Generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDLJ dr. Vladimir Bakarić sta obiskala danes popoldne belgijskega ministra za zunanjo trgovino Victorja Laroca, ki nadomešča odsotnega ministra za zunanje zadeve Spaaka. V družbi tov. Kardelja in Bakarića sta bila tudi vodje delegacije SZDLJ Rodoljub Čolakovič in jugoslovanski poslanec v Bruslju Marijan Barišić. Minister Laroc je pridržal jugoslovanske goste na kosilu.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarić sta prispela včeraj v Belgijo na svoji poti na Norveško. V Bruslju bosta skupno s delegacijo SZDLJ, ki je prišla v Bruselj na povabilo belgijskih socialistov, imela razgovore z voditelji belgijske socialistične stranke.

Ostali člani jugoslovanske delegacije so medtem obiskali belgijskega ministra za zdravstvo Le Bourtona in se z njim dlje časa prijateljsko pogovarjali.

Delegacija SZDLJ pod vodstvom Rodoljuba Čolakovića je včeraj obiskala veliko pristanišče in del mesta Anversa. Člani delegacije so si ogledali pristanišče in objekte stanovanjske graditve v mestu. Popoldne so bili gosti na kosilu pri predsedniku anverske občine Craybexu skupno s člani delegacije centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom Djura Salaja. Popoldne so imeli sestanek s krajevnimi voditelji belgijske socialistične stranke.

Indija je važno tržišče

Poleg prijateljskih se bodo tudi gospodarske zveze med Indijo in Jugoslavijo poglobile

Jugoslovanska gospodarska delegacija se je lani mudila v državi

VAŽNA SEJA OKRAJNEGA ODBORA SZDL V KRANJU

Razpravo o komunah je treba razširiti

Izveček iz referata Vinka Hafnerja

Kranj, 28. sept. Da bi razprava o ustanavljanju komun v sedanjem kranjskem okraju dobila širok političen razmah in prešla iz dosedanjega okvira okrajnih političnih vodstev...

V razpravi se kot je dejal Vinko Hafner, vsebina in namen komun čisto izkristaljuje. Mnogi mislijo, da gre pri ustanavljanju komun za neko običajno reorganizacijo. Taki tovariši pozabljajo, da naj bo bodoča komunna predvsem ekonomsko-socialni organizem...

Teritorialno območje gorenjskih komun

Prilogi, ki ga je iznesel Vinko Hafner glede formiranja komun, vsekakor ni dokončen, marveč so to samo zamisli, ki so se v sedanji obliki razpravah pokazale kot možne.

Predvsem je potrebna združitve obeh okrajnih ljudskih odborov, ker sta si radovljiški in kranjski okraj gospodarski in teritorialno podobna...

Po tem predlogu bi imela bodoča Jelenjska komunna, ki bi zajemala gornjo Savsko dolino in Zelenko, 62,24% prebivalcev, od tega 11,6% delavcev in 4,8% kmetov...

Komune bodo dalje naprej razvijale oblike delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja ter tudi naše nove oblike družbenega upravljanja komun samih. Komunna bo dalje pospeševala, iniciator gospodarske pobude...

Pogoji za ustanavljanje komun na gorenjskem področju

O gospodarstvu kranjskega in radovljiškega okraja lahko rečemo, da je razmeroma razvito. V obeh okrajih dosega letno predo 22 milijard narodnega dohodka ali na posameznika prebivalca 150.000 (jugoslovansko povprečje je 52.000)...

Statuti komun

Glede organizacije bodočih ljudskih odborov komun in novih okrajev je bil tov. Hafner mnenja, naj bi ta organizacija ostala v bistvu taka kot je. Med vprašanji, ki pa se pojavljajo, je predvsem važno to, ali naj imajo ljudski odbori komun dva doma ali samo enega...

Danes bosta oba zbora OLO Celja razpravljala o ustanavljanju komun

Celje, 28. sept. Ker sta dosedanje razpravljanje v organizacijah Socialistične zveze o ustanavljanju komun ter družbeni razvoj sam pokazala, da so v celjskem okraju dozoreli vsi pogoji za nadaljnjo izpolnitev družbenega samoupravljanja...

Šanjih več razpravljale in aktivizirale delavce za njihovo aktivno vlogo pri tem važnem delu.

V razpravi so bila omenjena predvsem nekatera mnenja, ki nastajajo med prebivalstvom ob razpravi o komunah. Tako so pojavili, da kmečki predeli v nekaterih primerih želijo vključitve v komunne, ki imajo močnejši gospodarski bazo...

Okrajne skupnosti komun pa naj bi imele dva doma in to zaradi obsežnih gospodarskih funkcij, kakor tudi zaradi tega, da bi zbor proizvajalcev reševal sporna vprašanja med komunami in kolektivni.

Tov. Hafner je še govoril o organih krajevne samouprave - krajevnih svetih, ki bi obstajali na manjših območjih, kot so danes občine in bi bili voljeni na zborih volivcev. Ti krajevni sveti ne bi bili organi oblasti, ne bi izdajali predpisov in odločb, marveč bi skrbeli za krajevno komunarno premoženje in podobno.

Odgovornost za politično delo

Glede nadaljnega postopka je tov. Hafner poudaril, naj se politični aktiv zaveda svoje neposredne odgovornosti za razpravo in politično delo v zvezi z ustanavljanjem komun. Predsednik Hafner je opozoril na podcenjevanje političnih težav...

Dve komuni v šoštanjskem okraju?

Šoštanj, 28. sept. (Potelefonu) Današnje seje plenuma SZDL za okraj Šoštanj so se udeležili tudi republiški poslanci Jože Turnšek, Franc Podvrtnik, Jakob Žen, predsednik OLO Šoštanj Tone Urlik in predsedniki občinskih ljudskih odborov.

Pri razpravi o delu organizacije v zadnjem času so ugotovili, da je bilo to delo usmerjeno v pretežni večini na pripravo za Oostrožno in organizacijo občinskih praznikov. Plenum je opozoril, naj bi osnovne organizacije posvetile vnaprej več pozornosti političnemu delu med članstvom...

Ljubljana bo dobila 15 avtobusov iz Priboja

Beograd, 28. sept. (Tanjug). - Tovarna avtobusov v Priboju na Limu je zaključila pogodbo, na osnovi katere bo dobavila za potrebe ljubljanskega mestnega prometa 15 avtobusov.

Zasedanje Mednarodne federacije knjižničarjev

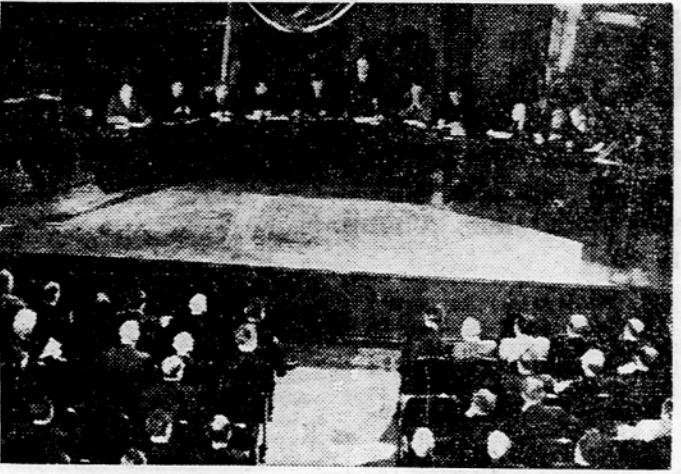
Zagreb, 28. sept. Danes, na drugi dan zasedanja Mednarodne federacije knjižničarjev, so delali delegati v komisijah za parlamentarne knjižnice, za periodične publikacije, za knjižno statistiko in za knjižnice sceneke umetnosti.

I. oktobra se začne v vsej FLRJ popis obrtnih delavcev in podjetij

Na osnovi odločbe, ki je objavljena v zveznem Uradnem listu se prične 1. oktobra popis obrtnih delavcev in podjetij, ki bo trajal do zaključno 12. oktobra t. l. Namen popisa je dobiti točne podatke o stanju obrtne mreže in analizirati probleme nastale v razdobju od zadnjega popisa, ki je bil 1951. leta do danes.

Občni zbor slovenskih duhovnikov

Ljubljana, 28. septembra Danes dopoldne je v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani začel z delom III. občni zbor stanovskega društva katoliških duhovnikov Slovenije. Občni zbor je odprl dosedanji predsednik CMD župnik Matija Medvešek, ki je v uvodnih besedah poudaril, da ima Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov ob tra...

ni še 4 stanovska društva katoliških duhovnikov v ostalih republikah, ki skušajo s svojim delom pomagati k ustanavljanju čim boljših odnosov med državo in cerkvijo. Kot velik uspeh dosedanjega dela Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov je predsednik Medvešek navedel, da je danes vsem duhovnikom jasno, da je resničen nacionalni in verski obstoj in napredek možen le v svobodni jugoslovanski skupnosti.

Ob koncu svojih otvoritvenih besed je predsednik Medvešek pozdravil vse prisotne, posebej pa se goste tov. Ivana Regenta, dr. Jožeta Potrča, Matijo Mažičiča, predstavnika zvezne komisije za verska vprašanja Milojca Dilpariča in predstavnika stanovskih organizacij katoliških, pravoslavnih in evangeličanskih duhovnikov iz drugih republik.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, ki mu je v dopoldanskem delu predsedoval dekan teološke fakultete dr. Stanko Cajncar, in po izvolitvi raznih komisij je prvi pozdravil občni zbor tov. Ivan Regent, ki je v imenu glavnega odbora Socialistične zveze in Slovenske izseljeniške matice zavež...

Lendava v novi svečani obleki

Lendava, 28. sept. Na vseh koncih Lendave sami slavoloki, zastave, zelenje in jesensko cvetje. Dolgčas je Lendavo zapustil. Vsi so na delu. Eni kraste hiše, drugi pomagajo pri gradnji stojnic za jedila in pijače. Najbolj pridni so člani gradbenega odbora, ki so kar sami zavihali rokave in dali dober zgled drugim. Ob Partizanski ulici raste malo novo naselje, prostor za ples, prostori za godbe in slavnostna tribuna. Vse to je namenjeno za 3. oktober - dan naprednega tiska. Pred občinskimi ljudskimi odbori pripravljajo prostor za oder, ki ga bo pripeljal iz Maribora za izvajanje Smetanove »Prodanca neveste«. Sinoči smo gledali igro Kristine Brekrove »O bogatino in zdravilnem kamnu«, ki so jo lendavski pionirji zaigrali svojim mudnicam in očkom v režiji Rudolfa Bitenca.

DEVIZNI TEČAJI

Table with exchange rates for various currencies: USA dolar 980, Angl. funt 2.950, DM 25.990, Franc 2.000, Ital. lira 182, Lit STO, 281.64, 22.731, 16.700, 190.44, 955.70, 170.95, 645.-, 645.-, 756.94, 647.-, 652.60, 218.01, 673.80, 620.-

Sklicanje Sabora Hrvatske

Zagreb, 28. sept. Predsednik Sabora Hrvatske je sklical za sedanje obel zborov za 5. oktobra. Na zasedanju bodo razpravljali o predlogu izvršnega sveta o izpremembah in izpopolnitvah v družbenem planu, kakor tudi v zakonu o proračunu za tekoče leto.

Posvetovanja o proizvodnji brezalkoholnih pijač

Ljubljana, 28. sept. Kakor je znano, bo od 2. do 11. oktobra v prostorih Doma Jugoslovanske ljudske armade v Ljubljani razstava brezalkoholnih pijač in sadja, na kateri bo sodelovalo okoli 30 tovarn - proizvajalcev brezalkoholnih pijač in mekarstvenih podjetij. V času, ko začejemo posvečati naš živilski industriji, zlasti pa borbi proti alkoholu vse večjo pozornost, bo imela ta razstava nedvomno velik odmev v naši javnosti. Za razstavo je odobren tudi 25-odstotni popust na železnici.

razčistil nekatere napačne poglede na društvo, s katerimi so skušali odvračati duhovnike od članstva v tem društvu.

Popoldne je občni zbor nadaljeval z delom v treh komisijah, in sicer v liturgični, socialno-politični in organizacijski. Občnemu zboru prisostvujejo 204 delegati in večje število gostov, predvsem iz Hrvaške, saj šteje njihova delegacija 90 članov. Med gosti je tudi msgr. dr. Rittig iz Zagreba.

1 in 1 šele na univerzi?

Ljubljana, 28. septembra Novo soko leto bo kmalu imelo za seboj prvi mesec. Učni načrt za to šolsko leto pa je menda šele prispel v tiskarno. Slišati je o težavah, ki so jih imeli starši zaradi šolskih knjig, oziroma jih bodo še imeli, preden bodo torbice gimnazijev napolnjene s predpisanimi knjigami. Ta učni načrt pa je povzročil še druge neprilike.

Danes je o njem razpravljalo Geološko društvo Slovenije, ki je zvedelo, da je geologija kot samostojen učni predmet naposled izrinjena iz srednjih šol. V šolskem letu 1947-48 so geologijo poučevali v V. razredu gimnazije, od šolskega leta 1950-51 dalje vse do lanskega v VII. razredu gimnazije, kar je bilo pravilneje, in sicer le eno uro na teden. Zveza geoloških društev in republiška društva geologov se že del časa trudijo, da bi geologiji posvečali na srednjih šolah večjo pozornost. V minulem šolskem letu so imeli v jugoslovanskih srednjih šolah pouk geologije od ene do dve uri tedensko, (Makedonija ter Bosna in Hercegovina) v Srbiji pa geologije sploh niso poučevali na srednjih šolah.

Pouku geologije je torej v naši državi, ki ima od rudarstva in metalurgije približno četrtino narodnega dohodka, posvečenega neverjetno malo časa. Najnovejša odločitev je med drugim spriču strukturo našega gospodarstva naravnost nerazumljiva in je vse prej kot podpora razvoju našega gospodarstva. Profesor geologije na ljubljanski univerzi dr. Duhovalnik se je na današnji seji Geološkega društva Slovenije, ki ji je predsedoval predsednik društva ing. Danilo Jelenc zavaljo tega ing. upravičeno vprašal: »Ali naj učimo geološko 1 in 1 šele na univerzi?«

Poučevanje geologije kot samostojnega predmeta na gimnazijah je nujno potrebno če hočemo dobiti dobre kadre za to važno panogo našega gospodarstva. Če se naša mladina ne bo zanimala za to vedo, bo le težko omogočiti kvaliteten geološko delo v prihodnosti. Odločitev komisije za učne načrte pri Svetu za prosveto in kulturo LRS preseneča tudi zaradi tega, ker so geologijo poučevali na srednjih šolah celo v stari Jugoslaviji. Geološko društvo Slovenije je letos 15. aprila seznanilo to komisijo s svojo problematiko. No, društvo ni dobilo na to svojo obrazložitev in prošnjo, da bi bil predstavnik društva član komisije za učne načrte, nobenega odgovora. V resnici je poučevanje geologije na srednjih šolah nekoliko otežkočeno spriču pomanjkanja predavateljev iz ustreznimi drugimi kvalifikacijami (geografija, kemija itd.) in učnih knjig. Deloma je temu kriva nesmotna razvrstitve predavanj na prirodoslovno - matematični fakulteti v zadnjih letih. Vsekakor pa geologije ni mogoče zastopovati do takšne mere.

S tem v zvezi je omembe vredna misel, ki jo je napisal v svoji knjigi o mineralogiji nemški znanstvenik Klockmann: »Smehljamo se, če na priliko osemletni otrok ne loči kozoze od ovce. Prav nič čudno pa se nam ne zdi, če »izobražene« ne loči kremenca od glinencev. To sta dva minerala, ki sestavljata 75 % zemeljske skorje, na kateri smo, in od katere živimo.«

Člani odbora Geološkega društva so poudarili na svoji današnji seji, da jim ni zgolj za učne ure, marveč za vsebino, to je za popolnejšo izobrazbo naših gimnazijev - in so ostro protestirali, da bi na račun preobremenjenih učnih načrtov enostavno črtali geologijo kot samostojni učni predmet.

Skienili so, naj o tem seznanijo posebno delegacija društva predsednika sveta za prosveto in kulturo, razen tega pa nameravajo predložiti skupščinskemu odboru za prosveto in kulturo pritožbo proti komisiji za učne načrte, ker ni pravčasno pojasnila Geološkemu društvu svoje namere oziroma odločitev, da bi se društvo za to stvar lahko zavaljo še kako društvu.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da nas je zapustil naš dobi oče, stari oče

BERNAT JAKOB upok. tob. tovarne

Pogreb dragega pokojnika bo 30. 9. 1954 ob 15. uri iz Nikolajevih mlinskih vežice. Zaljubljeni družini: Bernat, Lapajne in ostalo sorodstvo.

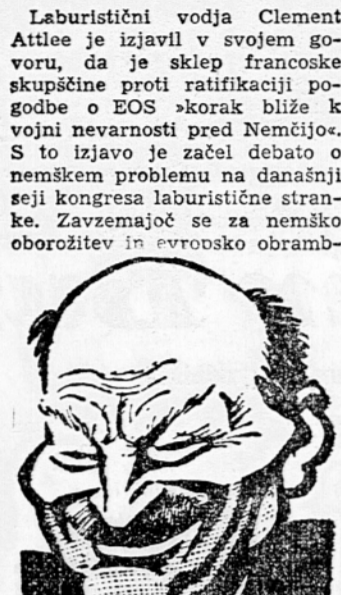
OB ROBU dogodkov

KONGRES BRITANSKE LABORISTIČNE STRANKE

Majhna večina za nemško oborožitev

Clement Attlee je predlagal razgovore z drugimi socialističnimi strankami Evrope o sistemu evropske obrambe — V izvršni odbor je bilo izvoljenih 5 Bevanovih pristašev

London, 28. sept. (Tanjug.) Kongres britanske laboristične stranke v Scarboroughu je danes osvojil načelo nemškega prispevka obrambi Zahoda. Sklep so sprejeli z razmeroma majhno večino 3.270.000 glasov proti 3.020.000. Konferenca je s 3.281.000 glasovi proti 2.910.000 zavrnila resolucijo bevanistov, v kateri obsojajo oborožitev Nemčije.

C. Attlee

Laburistični vodja Clement Attlee je izjavil v svojem govoru, da je sklep francoske skupščine proti ratifikaciji pogodbe o EOS »korak bliže govorje nevarnosti pred Nemčijo«. S to izjavo je začel debato o nemškem problemu na današnji seji kongresa laboristične stranke. Zavzemajoč se za nemško oborožitev in evropsko obrambo...

Po obisku egiptovske gospodarske delegacije

Široke možnosti za sodelovanje jugoslovanskih podjetij pri investicijski graditvi Egipta

Beograd, 28. sept. (Tanjug.) Uradna delegacija egiptovske vlade je danes odpotovala iz Beograda. Vodja delegacije je bil g. Mohamed Siki Soliman, načelnik stalnega sveta za razvoj nacionalne proizvodnje Egipta. Ostali člani so bili strokovnjaki raznih resorov egiptovske vlade.

V Jugoslaviji je egiptovska delegacija obiskala nad 30 podjetij in tovarn ter izkoristila priložnost, da je proučila možnosti za večje gospodarsko in tehnično sodelovanje z Jugoslavijo.

Zvezni zbornici za zunanjo trgovino izjavljajo, da je bil obisk egiptovskih gospodarstvenikov resen korak za iskanje načina za čim širšo gospodarsko sodelovanje. Ti krogi menijo, da daje investicijska gradnja Egipta široke možnosti za udeležbo jugoslovanskih podjetij, posebno še, ker so se člani egiptovske delegacije zelo ugodno izražali o jugoslovanskih pridobitvah na področju gospodarstva.

Dejalo so, da bodo v bližnji poročali svoji vladi in ji priporočili, naj bi nekatera jugoslovanska podjetja prevzela določena investicijska dela v Egiptu, ki so že v teku ali pa se bodo šele začela.

S tem v zvezi izjavljajo zvezni zbornici za zunanjo trgovino, da bodo storili vse potrebno, da bo egiptovska vlada zvedela za pojoge in možnosti, ki jih imajo jugoslovanska podjetja glede prevzema investicijskih del v Egiptu.

Nad 1810 smrtnih žrtev tajfuna na Japonskem

Tokio, 28. sept. (Reuter.) V strašni elementarni nesreči na Japonskem je izgubilo življenje 1.819 ljudi. V zalivu Hakodate morje še vedno naplavlja trupla utopljenec. Pristajniške oblasti izjavljajo, da je bilo med divjanjem tajfuna na morju skupno 787 ladij in članov, ki so se deloma potopili, za ostale pa še nič ne vedo.

NEKULČICA IN DEVEŠI ŠERATOV

izvolili bivšega laborističnega ministra za finance Hugh Gaiskella, pristaša ponovne oborožitve Nemčije. Dobil je 4.330.000 glasov. Za Bevana računajo, da je dobil nad 2.500.000 glasov.

Scarborough, 28. sept. (AFP.) Navzlic Bevanovemu porazu izražajo politični opazovalci pričnanje, da so se utrdile postojanje levega krila laboristične stranke. Harold Wilson, Richard Crossman, Tom Dryberg, Jan Micardo in Barbara Castle. Razen njih so bili izvoljeni James Griffiths in Anthony Greenwood, ki je bil izvoljen v izvršni odbor namesto Bevana. Greenwood je, čeprav ne pripada levemu krilu stranke, proti oborožitvi Nemčije. Največ glasov je dobil Harold Wilson.

Washingtonski razgovori uspešni

Washington, 28. sept. (Reuter.) V Washingtonu so se danes nadaljevali ameriško-francoski razgovori o povečanju vojaških sil Francoske unije v Indokini. V uradnih krogi izjavljajo, da so se že na večerajšnjem sestanku sporazumeli o več vprašanjih. Kazno je, da bodo ZDA privolile na to, da bodo dale Franciji finančno podporo za francoski ekspedicijski korpus v Indokini. Povečale bodo tudi verjetno gospodarsko pomoč Južnemu Vietnamu, Laosu in Kambodži.

Pred podpisom britansko-egiptovskega sporazuma

Kairo, 28. sept. (AFP.) V egiptovskih krogi, ki so blizu vlade, izjavljajo, da bo konec tega tedna podpisan dokončni sporazum med Veliko Britanijo in Egiptom o evakuaciji Sueskega prekopa. Ti krogi trdijo, da je sporazum v celoti dosežen, da pa morajo urediti še nekaj manj važnih podrobnosti, ki bodo rešene v najkrajšem času. Končni razgovori se bodo začeli takoj po prihodu državnega podsekretarja v britanskem ministrstvu za zunanje zadeve Nuttinga. Na jutrišnjih razgovorih bodo končali zadnje priprave za podpis sporazuma.

London, 28. sept. (Reuter.) Pomočnik britanskega ministra za zunanje zadeve Anthony Nutting je odpotoval danes z letalom v Kairo. Uradno sporočilo o njegovem potovanju, ki je bilo v nedeljo objavljeno v Londonu, je presenetilo britanske diplomatske kroge. V sporočilu je rečeno, da je Nutting odpotoval v Kairo, ker je potrebno, da je »pri roki britanski minister, ki bo sprejel končne sklepe.« V uradnih krogi izjavljajo, da se v zadnjem času niso pojavile nikakršne resne ovire in da je upanje, da bo sporazum kmalu podpisan. Ni še znano, kako dolgo naravara Nutting ostati v Kairo.

Denver, 28. sept. (AFP.) Predsednik ZDA Eisenhower je danes poklical na posvetovanje ministra vojske Roberta Stevensa in generala Matthewa Ridgwaya, šefa generalnega štaba kopenskih sil. Zastopnik za tisk Murray Snyder je izjavil, da povod za ta sestanek ni dal nikakrj nujni primer. Ni pa hotel povedati, o čem bodo razpravljali na tem sestanku.

Pod vplivom poslednjega Vargasovega sporočila

Rio de Janeiro, 27. sept. (Tanjug.) V Braziliji bodo 3. oktobra volitve za člane predstavniškega doma, za tretjino senatorjev, ki jim potече mandat, za 11 od skupno 20 guvernerjev federalnih držav in za zakonodajna telesa posameznih držav. Posamezni kandidati konservativne narodne demokratske unije (UDN) in političnih krogov, ki so imeli posebno vlogo v kampanji proti pokojnemu predsedniku Vargasu, so se trudili, da bi bile volitve odložene glede na nezaključeno zadevo Vargasa, ki ga je pokazalo ljudstvo po Vargasovi smrti proti vsem tistim političnim silam, ki so odkrito delale za strmo glavljenje Vargasa. Nova vlada Café Filha, v kateri so razen stranke UDN zastopane tudi druge mešanske stranke, pa ni podprla zahteve za preložitve volitev.

Računajo, da se bodo na volitvah utrdile postojanje nacionalističnih, »populističnih« in levih skupin, ki vodijo volilno kampanjo v okviru Vargasovega sporočila, ki ga je pustil ob svoji smrti, in se zavzemajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve države in zboljšanje položaja delovnih množic. Verjetno je, da bosta dobila »delavska stranka«, ki jo je ustanovil Vargas in je bila doslej po moči tretja v kongresu, ter socialistična stranka, ki je imela doslej samo 2 federalna poslance in 1 senatorja, precej večje število zastopnikov v kongresu kot doslej. Komunistična stranka Brazilije uradno ne sodeluje na volitvah, ker je pre-

prila zahteve za preložitve volitev. Računajo, da se bodo na volitvah utrdile postojanje nacionalističnih, »populističnih« in levih skupin, ki vodijo volilno kampanjo v okviru Vargasovega sporočila, ki ga je pustil ob svoji smrti, in se zavzemajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve države in zboljšanje položaja delovnih množic. Verjetno je, da bosta dobila »delavska stranka«, ki jo je ustanovil Vargas in je bila doslej po moči tretja v kongresu, ter socialistična stranka, ki je imela doslej samo 2 federalna poslance in 1 senatorja, precej večje število zastopnikov v kongresu kot doslej. Komunistična stranka Brazilije uradno ne sodeluje na volitvah, ker je pre-

Telegrami

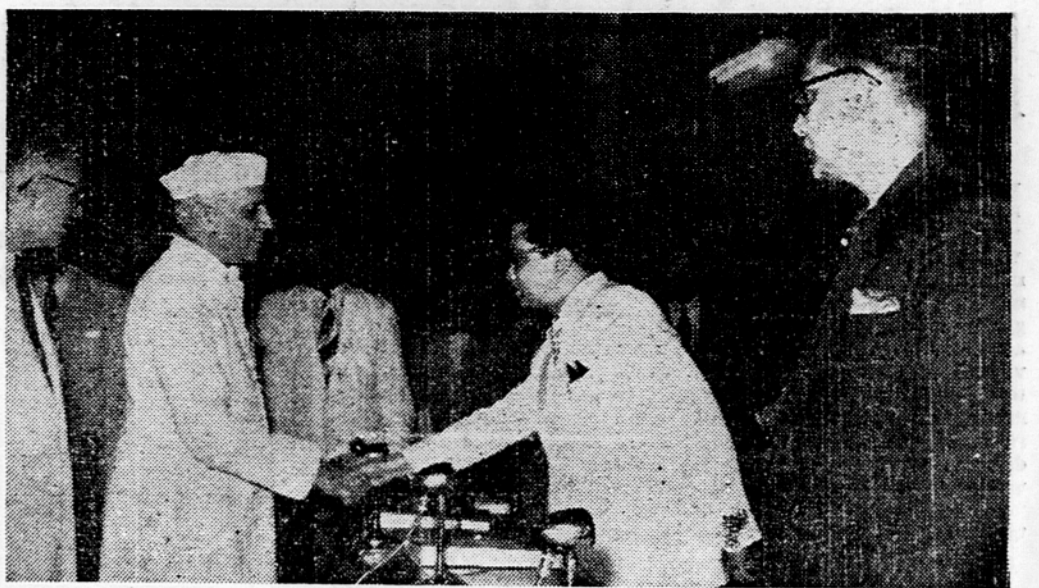
PARIZ, 28. sept. (AFP.) Vrhovni poveljnik oboroženih sil severnoatlantskega pakta v Evropi general Alfred Gruenther bo nočjo odpotoval v Washington, kjer bo ostal nekaj časa. Jutri se bo udeležil letnega sestanka »Združenja industrije za nacionalno varnost«.

BOMBAY, 28. sept. (AFP.) Indijska policija je prišla 7 članov odbora za osvoboditev portugalske posesti Dio, češ da so pripravljali upore in imeli ilegalne sestanke. Indijski pristojni organi namreč v soboto skušali vdreti na portugalsko posest Dio.

TUNIS, 28. sept. (AFP.) V Tunisu se je davi pred stalnim vojaškim sodiščem začela obravnava proti 20 Tunizijcem, ki so obtoženi, da so pripravljali sabotaže, uboje in oborožene napade, v katerih je bilo ubitih ali hudo ranjenih več ljudi.

BOMBAY, 28. sept. Pri selezijski nesreči, ki se je pripetila 80 km od Hajderabad, je bilo ubitih 115 ljudi. Ekspresni vlak je odletel z mosta, ki je bil poskodbovan od stalnega deževja v naraslo reko. Do sedaj so našli 22 trupel. Pogrešajo 35 ljudi, 58 pa je ranjenih.

NOVICE V SLIKI

Na nedavnem 7. zasedanju regionalnega komiteja Svetovne zdravstvene organizacije za južno-vzhodno Azijo v New Delhiju je bil glavni govornik indijski ministrijski predsednik Nehru. Na sliki vidimo nepalskega delegata, ki pozdravlja Nehruja. Spredej je portugalski delegat

Dve zanimivi anketi

Za oborožitev Nemčije je večina Britancev — Večina udeležencev ankete je zadovoljna s sedanjim predsednikom francoske vlade, čeprav ne ve povedati, ali je »levičar« ali »desničar«

London, 28. sept. (Tanjug.) Gallupov zavod je med britanskimi volivci izvedel anketo o oborožitvi Nemčije. Stiriinpetdeset odstotkov britanskih volivcev je za ponovno oborožitev Nemčije. Podatke iz ankete je danes objavil »News Chronicle«.

Zahodnonemški kancler povabljen v ZDA

London, 28. sept. (AP.) Iz zahodnonemških virov se je zvedelo, da bo kancler dr. Konrad Adenauer obiskal ZDA v začetku oktobra in da se bo sešel s predsednikom Eisenhowerjem. Na kolumbijski univerzi bo imel predavanje in tam mu bodo izročili diplomsko častnega doktorja znanosti. Ostale podrobnosti njegovega bivanja v ZDA še niso znane.

ZSSR se zanima za turizem

London, 28. sept. (AFP.) Ob navzočnosti delegatov iz 50 držav, med njimi tudi Sovjetske zveze, se je danes v Londonu začela mednarodna zveza za turizem. Konferenco je začel britanski minister za trgovino in industrijo Torneycroft.

Vojaško posvetovanje pri Eisenhowerju

Denver, 28. sept. (AFP.) Predsednik ZDA Eisenhower je danes poklical na posvetovanje ministra vojske Roberta Stevensa in generala Matthewa Ridgwaya, šefa generalnega štaba kopenskih sil. Zastopnik za tisk Murray Snyder je izjavil, da povod za ta sestanek ni dal nikakrj nujni primer. Ni pa hotel povedati, o čem bodo razpravljali na tem sestanku.

Neuspeli poskusi konservativnih za preložitve volitev — Sodijo, da se bodo pri volitvah, ki bodo 3. oktobra, okrepile nacionalistične, populistične in leve skupine

Rio de Janeiro, 27. sept. (Tanjug.) V Braziliji bodo 3. oktobra volitve za člane predstavniškega doma, za tretjino senatorjev, ki jim potече mandat, za 11 od skupno 20 guvernerjev federalnih držav in za zakonodajna telesa posameznih držav. Posamezni kandidati konservativne narodne demokratske unije (UDN) in političnih krogov, ki so imeli posebno vlogo v kampanji proti pokojnemu predsedniku Vargasu, so se trudili, da bi bile volitve odložene glede na nezaključeno zadevo Vargasa, ki ga je pokazalo ljudstvo po Vargasovi smrti proti vsem tistim političnim silam, ki so odkrito delale za strmo glavljenje Vargasa. Nova vlada Café Filha, v kateri so razen stranke UDN zastopane tudi druge mešanske stranke, pa ni podprla zahteve za preložitve volitev.

Računajo, da se bodo na volitvah utrdile postojanje nacionalističnih, »populističnih« in levih skupin, ki vodijo volilno kampanjo v okviru Vargasovega sporočila, ki ga je pustil ob svoji smrti, in se zavzemajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve države in zboljšanje položaja delovnih množic. Verjetno je, da bosta dobila »delavska stranka«, ki jo je ustanovil Vargas in je bila doslej po moči tretja v kongresu, ter socialistična stranka, ki je imela doslej samo 2 federalna poslance in 1 senatorja, precej večje število zastopnikov v kongresu kot doslej. Komunistična stranka Brazilije uradno ne sodeluje na volitvah, ker je pre-

Predsednik Brazilije Cafe Filho

prila zahteve za preložitve volitev. Računajo, da se bodo na volitvah utrdile postojanje nacionalističnih, »populističnih« in levih skupin, ki vodijo volilno kampanjo v okviru Vargasovega sporočila, ki ga je pustil ob svoji smrti, in se zavzemajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve države in zboljšanje položaja delovnih množic. Verjetno je, da bosta dobila »delavska stranka«, ki jo je ustanovil Vargas in je bila doslej po moči tretja v kongresu, ter socialistična stranka, ki je imela doslej samo 2 federalna poslance in 1 senatorja, precej večje število zastopnikov v kongresu kot doslej. Komunistična stranka Brazilije uradno ne sodeluje na volitvah, ker je pre-

prila zahteve za preložitve volitev. Računajo, da se bodo na volitvah utrdile postojanje nacionalističnih, »populističnih« in levih skupin, ki vodijo volilno kampanjo v okviru Vargasovega sporočila, ki ga je pustil ob svoji smrti, in se zavzemajo za narodno in gospodarsko osamosvojitve države in zboljšanje položaja delovnih množic. Verjetno je, da bosta dobila »delavska stranka«, ki jo je ustanovil Vargas in je bila doslej po moči tretja v kongresu, ter socialistična stranka, ki je imela doslej samo 2 federalna poslance in 1 senatorja, precej večje število zastopnikov v kongresu kot doslej. Komunistična stranka Brazilije uradno ne sodeluje na volitvah, ker je pre-

rističnih volivcev, 36 od vsakih 100 konservativnih in 18 od vsakih 100 liberalnih volivcev — ali skupno 44% skupnega števila volivcev.

Ko navaja rezultate te ankete, poudarja »News Chronicle« v podnaslovu, da je »večina Britancev« za ponovno oborožitev Nemčije.

Pariz, 28. sept. (AFP.) Francoski inštitut za proučevanje javnega mnenja je izvedel konec preteklega meseca anketo o razpoloženju javnega mnenja do ukrepov vlade Mendesa-Francea. Okrog 237 zastopnikov inštituta je izprašalo 2.000 oseb, ki so jih izbrali tako, da natančno zastopajo odraslo francosko prebivalstvo.

Na vprašanje, če so zadovoljni z Mendesom-Franceom kot predsednikom vlade, je 62 % anketiranih odgovorilo pritrdilno, 7 % odklonilno, 31 % anketiranih pa ni dalo odgovora.

Na vprašanje »Ali imate Mendesa-Francea bolj za človeka desnice ali leve«, je 16 % odgovorilo, da ga imajo za desničarja, 31% da ga imajo za levčarja, 17% udeležencev ankete je dalo odgovor, ki ne ustreza smislu vprašanja, 36% vprašanih pa ni hotela dati odgovora na vprašanje.

mnjenje drugih KONFERENCA DEVETIH L'AUORE

... Izmenjava mišljenj predstavnikov devetih držav mora napraviti konec krizi evropske obrambe na temelju kompromisa med francoskim in britanskim stališčem. Atmosfera za sporazum je zadovoljiva. Popolna zavrnitev francoskega načrta bi bila neopravičljiva. Zlasti Kanada bi mogla mnogo pomagati pri iskanju potrditve kompromisa. Za sporazumno rešitev problema evropske obrambe je zdaj več upanja kot takrat, ko sta Dulles in Eden potovala po Evropi...

LE FIGARO

... Perspektive so boljše, kot so bile v začetku prejšnjega tedna. Proučevanje spomenice zahodnonemškega kanclerja dr. Adenauerja je napravilo vtis, da je tudi kancler dr. Adenauer pripravljen dati koncesije francoskemu javnemu mnenju. — Britanska vlada, ki je leta 1946 predlagala francosko - britansko unijo, je zdaj sklenila prevzeti več obveznosti na evropskem kontinentu, kot jih je želela imeti doslej...

Le Populaire

... Tudi vsi nemški demokrati so nedavno z vznemirjenostjo naglašali, da bi bila avtonomna nemška armada nevarna. To so poudarili demokrati brez stranke, zdaj pa utegne priti do paradoksa, da bodo oni, ki so v Franciji zavrnili pogodbico o evropski obrambni skupnosti, izkoristili germanofobne argumente ter tudi socialisten očitali, da ne želijo francosko - nemškega zblizanja...

Franc-tireur

... Ni dvoma o možnosti sporazuma v Londonu, gotovo pa je, da nobeden od sedanjih narčtov za obrambo Evrope ne daje jamstva, ki jih je vseboval projekt EOS. Včeraj je politika izbirana manjšega zla privlela do zavrnitve EOS, ker je ustanovitev nemške armade predstavljala večje zlo, danes pa kaže, da bi bilo bolj sprejeti tudi nemško armado, kakor pa zati v katastrofalno situacijo, v kateri bi bila Francija izolirana...

COMBAT

... Vsi udeleženci konferenca želijo iz raznih vzrokov ves uspeh konferenci, kajti če konferenca ne bi uspela, bi se nadaljevala težavna in mučna revizija atlantske politike. Da bi se izognili tej reviziji, bodo gotovo pripravljeno sprejeti ne samo splošna načela skupne akcije, temveč tudi razna koncesija, ki jih bodo zahtevali nekatere države...

TOKIO, 28. sept. (AFP) Po vestih agencije »Nove Kitajske« je prišel danes v Peking na povabilo kitajske vlade predsednik severnokorejske vlade Kim Ir Sen 4 člani svoje vlade. Severnokorejski državniki so prispeli na pristanišče 5-letake ustanovitve La Kitajske.

Karikatura: M. Bregar

TISOČ KILOMETROV PO NIZOZEMSKI

Razne beležke o mestih in ljudeh

Sredi Amsterdama sem vprašal redarja za pot proti mestu Edamu, kamor sem bil namenjen. Naučil sem se povedati to kratko vprašanje po nizozemsko, a odgovora seveda nisem razumel. Vprašal sem ga, če morda govori angleško ali francosko, pa je ljubeznivo odkimal. Preostalo mi ni torej nič drugega, kot da uporabim skrajno sredstvo: nemščino. Najprej sem mu dejal, da sem iz Jugoslavije in ga vprašal, če bi morda lahko govoril nemško. O, ko bi videli ta obraz: najprej je bil pre-

Govorim švicarsko — Kako neki se selijo — Portret moje druge domovine — Mrzla predstava o Benetkah — Nizozemec pride na svet s kolesom — Moderna Nizozemska je vredna ogleda

prometno nesrečo. Odkod to, čemu taka fanatična mržnja, ki je ne pogasi toliko govorenja o vse mogočem evropskem sodelovanju? V zadnjih letih okupacije so Nemci dobesedno izstradali ves nizozemski narod, ljudje so hodili po cestah in pobirali

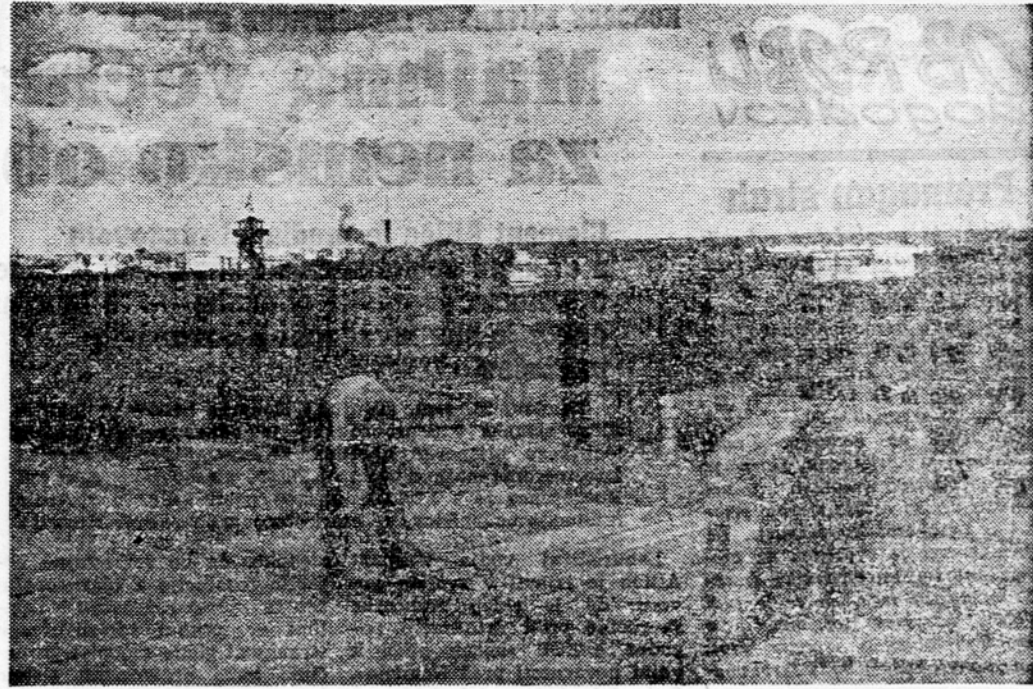
nad kanalom in otroci, ki se varno igrajo tik ob robu. Ob teh kanalih sem nekemu Nizozemcu zastavil kaj naivno vprašanje: Zakaj niso ograjeni? Mož mi je povedal kar naravnost, da je vino predrago in da ni nevarnosti, da bi pijanci kot muhe cepali v to mestno romantiko. Otroci pogosto padejo v vodo; vsak Nizozemec je v svoji otroški dobi vsaj enkrat padel v kanal; to je pravzaprav neke vrste krst, s katerim se pridobi državljanska pravica, bivati na tem svetu med kanali. Ne morem reči, da je Amsterdam lepo mesto, vsekakor pa je prijetno. Monotonost hiš s temnimi zidovi in njihov negativni v valovih kanalov, številni mostovi — vse to vzbujajo neko oddaljeno in mrzlo predstavo o Benetkah in strinjam se s poetičnim priimkom, ki ga s turizem nadal Amsterdamu: — Severne Benetke.

V nasprotju s Francijo, tu na Nizozemskem vsak ve, kje je Jugoslavija, če že ne kaj več. Celo vaški otroci ob cesti spoznajo jugoslovansko zastavo že na prvi pogled. Zanimanje za to »čudovito deželo tam daleč na jugu« je res veliko, le vsi obžalujejo, da imajo tako kratke dopuste, da bi potovali tja. Jugoslovanski folklorni ansambli so Nizozemcem resno navdušili in še bolj utrdili njih simpatije ter ustvarili nekako folklorno mnenje o naši državi. Pred nedavnim je v Amsterdamu (za ložba »Querido«) izšla knjiga v. Doolarda: »Het Land van Titov« (Titova dežela) s podnaslovom: »Portret moje druge domovine«. Knjiga je doživela lep uspeh. Presenetilo me je tudi, da sem srečal mnogo ljudi, ki so to knjigo že brali in so me vpraševali o raznih podrobnostih v zvezi z Dušanom Silnim, freskami in bogomili. Dejansko sem jim lahko ustregel le v dokaj skromnimi podatki.

Nizozemsko stanovanje je predvsem majhno in drago, kar je logična posledica prenaseljenosti. Vedo, da je vsak kosček tal iztrgan valovom in je dvojno dragocen ter ga je treba izkoristiti. Ta majhnost je poudarjena celo z zelo strmimi stopnicami, da mi je že pri prvem vzponu v prvo nadstropno stanovanje padlo na misel: kako neki se selijo? Pokazali so mi na vrhu pročelja vsake hiše velik škrpice, po katerem ob selitvi vlečejo pohištvo navzgor in ga skozi okno postavijo v stanovanje. Ko je že beseda o oknih, naj omenim še eno »znamenitost«: »špijone«. To so majhna ogledala, ki so nameščena ob oknih in s katerimi lahko izza šip vidimo, kaj se dogaja na cesti, ali je mlekarnar pripeljal mleko ali pa je morda je nezaželen iskovalec in ga pustimo zvoniti trikrat, nakar bo odšel. Nekdo sem obiskal družino s sedmimi otroki. Postelje so v nadstropjih ali pa zložljive in sploh vse zelo na tesnem. Čudil sem se otrokom, kako so se z občutkom varnosti igrali in lovili po sobi med stojali s cvetličnimi lončki.

ki seveda nikjer kljub gneči ne manjkajo. Lahko si predstavljate, kako bi bilo, če bi v takem stanovanju spravili vseh devet koles, ki jih poseduje družina — kajti vsak Nizozemec, tudi tisti, ki ima avto ali motor, poseduje tudi kolo. Pri omenjeni družini seveda koles niso mogli spraviti v stanovanju, ima pa vsaka cesta svojo garažo. V vseh mestih so zgrajeni posebni pločniki ali pa je drugače določen prostor za kolesarje; take vozne poti obstajajo tudi ob velikih cestah med mesti in tako ves promet s kolesi teče ločeno. Celo kačipoti so posebni za kolesarje in so nekateri medkrajne ceste rezervirane izključno za kolesarjenje. Nizozemec brez kolesa je kakor kadilec brez vžigalnika in razgovor o »kolesih« nikakor ne spada v poglavje o življenjskem standardu. Ko smo že pri tem, lahko rečem, da je Nizozemska v tem pogledu na dokaj zavidanja vredni stopnji, baje takoj za Švedsko, ki ima po mnenju nekaterih strokovnjakov najvišjo življenjsko raven na svetu. Tudi v prehrani je Nizozemec dokaj skromen, mleko in sir sta edini stvari, ki si jih privoščijo prav po požirku. Čeprav je proizvajalca surovega masla velika, ga jedo le bolniki. Surovo maslo izvažajo, sami pa raje (ali ne raje) jedo margarino. Ko odhajam, ali bolje, ko sedim daleč proč od nje, lahko rečem, da me je Nizozemska prijetno presenetila. Pričakovani sem mokr, neprijazno ravnamo, a videl sem lepo in predvsem zanimivo deželo, v kateri te začuditi zlasti urejenost vsakega kvadratnega metra posebej. Ne mlina, narodne noše ali stara mesta, temveč moderno Nizozemsko naj si tuji ogledajo, kajti v tem pogledu je večina drugih držav še zelo zadaj.

Drago Kralj

Gradbišče velikih paviljonskih stanovanjskih blokov na Tošinom Bunaru v Novem Beogradu

Tošin Bunar

naše največje stanovanjsko gradbišče

S pomočjo zveznih sredstev so letos začeli v Beogradu graditi stanovanja v vrednosti 1,3 milijarde dinarjev. Skupno gradijo 635 stanovanj, od tega največ (418) dvosobnih, 148 enosobnih, 39 trosobnih, 22 garsonier in 27 lokalov ter atelejev. Dogradili so že 96 stanovanj, v najkrajšem času pa bo dograjenih nadaljnjih 337. Tako bodo morali prihodnje leto nadaljevati z gradnjo 202 stanovanj, za kar bodo potrebovali prihodnje leto še nad 308 milijonov dinarjev. Letos nadaljujejo na široki fronti tudi gradnjo stanovanj na Tošinom bunaru v Novem Beogradu. Tu so že pred leti začeli graditi 42 paviljonskih stanovanjskih hiš z 2.627 stanovanji. V letih 1950-1953 je Jugoslovanska ljudska armada dogradila 7 paviljonskih hiš, in sicer vse ob ulici Tošin bunar. Mestni ljudski odbor glavnega

mesta Beograda za ta gradbena dela ni imel večjih finančnih sredstev, zato je tajništvo za komunalne zadeve oživilo to gradbišče z odprodajo začelih, od nedograjenih hiš. Tako sta Jugoslovanska ljudska armada in komanda letalstva prevzeli gradnjo 12 paviljonov s 782 stanovanji, podjetja in ustanove pa 9 paviljonov s 500 stanovanji. Tajništvo za komunalne zadeve pa je iz navedenih sredstev od prodanih nedograjenih 7 paviljonov dogradilo 150 stanovanj in jih je izročilo stanovalcem. Začelo pa je graditi skupno 6 stanovanjskih paviljonov s 628 stanovanji. Sredstva za dograditve slednjih je dal deloma na razpolago tudi mestni ljudski odbor mesta Beograda ter lahko računamo, da bo konec prihodnjega leta dograjenovo veliko stanovanjsko naselje na Tošinom bunaru; seveda bodo nadaljnja sredstva še po-

trebna. Razen stanovanj grade na Tošinom bunaru tudi 18 lokalov za potrebe tega nastajajočega naselja. Medtem ko so se gradbena dela močno razmahnila, pa zaostajajo ostala komunalna dela, kot so ureditev ulic, kanalizacije, vodovoda, električne napeljave itd. Lamf so iz kreditov zveznega izvršnega sveta porabili za ta dela že 114 milijonov dinarjev, letos pa je mestni ljudski odbor dal na razpolago za ureditev cest v tem delu mesta še 30 milijonov dinarjev; toda s komunalnimi deli, ki zdaj v glavnem stoje, so še zmeraj v velikem zaostanku. Dogaja se, da je dograjenih precej stanovanj, pa stanovalci skorajda ne morejo vanje, ker so hiše brez kanalizacije in brez elektrike.

Razen te velike delavnosti za povečanje stanovanjskega sklada v Beogradu posebej gradijo podjetja, in sicer nad 190 novih stanovanjskih hiš. Tajništvo za komunalne zadeve ljudskega odbora pa gradi še 6 stanovanjskih hiš s skupno 106 stanovanji in 8 lokalov v skupni vrednosti 368,5 milijonov din. Za dokončanje teh del bo ljudski odbor potreboval še 220 milijonov dinarjev.

Ta mesec so začeli graditi pri zemskem letišču tudi študentsko naselje, ki naj bi ga dogradili v podrumem letu, če bo na razpolago zadosti finančnih sredstev. Ing. T. V.

Unska elektračna bo pridobila na svojem pomenu

Prihodnji mesec bo dogradjen 30.000-kilovatni daljnovod od Bihača do Ličkega Osipa, ki bo povezal te kraje z elektrarno »Slapovi« na Uni pri Bihaču.

Gradnja daljnovoda od Triblja do Zagreba

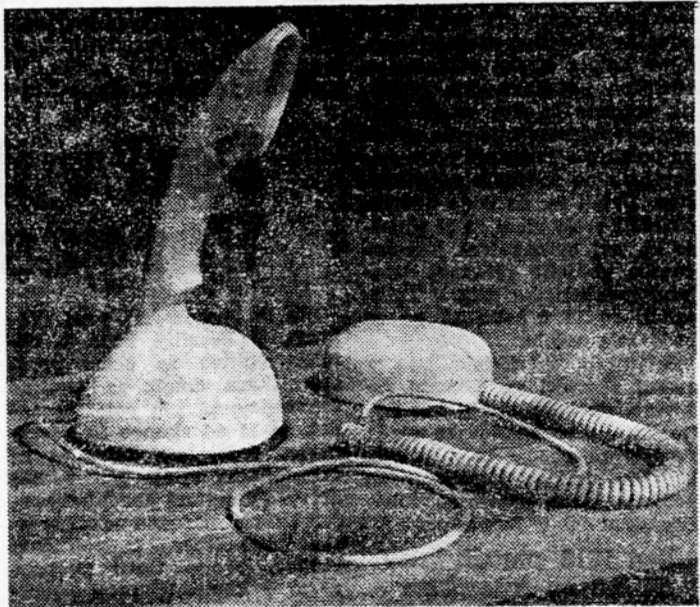
V kratkem bodo začeli graditi 110 kilovatni vod od Zagreba do Triblja, ki bo povezoval hidroelektrarno »Nikola Tesla« v Vinodolu in druge istrske elektrarne z energetskega sistema Hrvaške - Slovenija. Del tega daljnovoda od Karlova do Ogulina bodo sestavljali daljnovodni stebri iz jeklenih brezšivnih cevi, od Ogulina do Triblja pa bodo postavili daljnovode iz profilnega železa, ki jih bodo izdelali v mariborski tovarni »Metalna«.

Nov tip namiznega telefona

Tehnika napreduje in ljudje se veselo vsake iznajdbe. Namizni telefon je ohranil do današnjih dni svojo »klasično« obliko. Mi smo se s tem docela sprijaznili in skoraj popolnoma pozabili, da je ta »čarobni zaboječek« nove dobe pravzaprav že zastarel. Človek

morja pri klicanju dvigniti slušalko, držati jo v rokah, nato vrteti številčnico, če pa mora pri tem še kaj zapisati, tedaj so šele težave. Ne veš, kam bi s slušalko. Odveč ti je, papir pa pleše po mizi...

Znana tovarna steklofonskih naprav »Ericsson« iz Stockhol-

Novi namizni telefon »Eriphon«. Levo je aparat, desno pa varnostna naprava, ki se pritrdi pod mizo

ma je zato skonstruirala praktičen, lahek in zelo enostaven aparat, ki bo razveselil vse tiste, ki imajo dnevno po več telefonskih razgovorov. Ves aparat je en sam zaboječek. Mikrofoni je na spodnjem delu, slušalka pa na zgornjem delu aparata. Številčnica je pod stoljalom. Če hočeš telefonirati, dvigneš aparat in tedaj se že sam avtomatično vključi; aparat obrne, pokličeš ustrezno številko, slušalka pa prisloniš na uho in govoriš. Če hočeš pri tem pisati ali kar koli zabeležiti, postaviš aparat na mizo, približaš uho in lahko pišeš.

Na pravkar zaključenem zagrebškem velesejmu so bili razstavljeni tudi omenjeni aparati v paviljonu tovarne »Nikola Tesla«, s katero je navezala stike tudi omenjena tovarna »Ericsson«. Ta novi telefonski aparat je šele sedaj zagledal luč sveta in ni bil razstavljen še nikjer, niti ne na Švedskem. Tovarna »Ericsson« je s tem hotela dati posebno priznanje našemu mednarodnemu velesejmu in še posebej tovarni »Nikola Tesla«, s katero bo pričela v koprodukciji proizvajati nove avtomatske telefonske centrale s koordinantnimi izbiralnici.

M. B.

Stara ulica — Kanal v Amsterdamu

senečen, potem za delček sekunde neprijazen in nato spet nasmejan. »Seveda lahko govorim nemško, toda to je tako nesimpatično...« V lepi nemščini mi je nato povedal, kako bom prišel iz labirinta amsterdamskih ulic in kanalov do broda, s katerim se lahko peljem v Severno Holandijo.

Morda se vam ta majhen dogodek zdi neverjeten, ali pa boste dejali, da je ta redar izjema. Toda to je bilo tipično nizozemsko obnašanje v zvezi z Nemci in nemščino. Mržnja do svojih vzhodnih sosedov in njih jezika je neverjetna, pretirana in spada prav gotovo med folklorne znamenitosti. Nekdo mi je n. pr. dejal, da govori švicarsko, ko je potem govoril nemško; v neki trgovini sem vprašal prodajalko, če govori angleško, odgovorila je da ne. Nato sem jo vprašal, če govori nemško — v skromni angleščini je povedala, da vendar nekoliko obvlada ta jezik. Itd.

Spomladi, ko so cveteli tulipani, se je na Nizozemsko pripodilo ogromno število tučev. Največ je seveda bilo Nemcev. Vse ceste proti Haarlemu so bile zatrpane z njihovimi avtobusi — prava invazija. In kar na lepem so se pojavili letaki: »Nemci niso zaželeni na avtobusih in ob cesti. Neki redar je enostavno oklofutal nekega nemškega šoferja, ki je zagrešil majhno

drobtine v vetru, Nemci pa so se vozili okrog v avtomobilih in jedli kruh z maslom. To je bilo nacistično maščevanje za stavko, ki so jo uspešno organizirali nizozemski železničarji in popolnoma paralizirali nemško boborno zaledje v najbolj kritičnih dneh druge svetovne vojne. V zadnjem trenutku, ko so ljudje že umirali na cestah, so priskočili na pomoč zavezniki in odvrgli nad deželo velike množine hrane. To je edini vzrok, če ga iščemo in če skušamo razumeti odnos Nizozemca do Nemca in nemščine: kljub vsemu pa se mi zdi, da je le pretiran.

V Amsterdamu je kaj malo cest v našem pomenu besede; to je mesto kanalov in nabrežij, kjer stoje ozke hiše z velikimi okni. Amsterdamski pesjaž je dokaj enoličen — to je množica črt in edine ploskve, ki so za spoznanje večje, so okna. »Zidnih« površin je malo. V Amsterdamu ni veličastnih stavb, ki bi nas očarale s svojo mogočnostjo in lepoto, ali vsaj: zelo malo je takih. Edino kraljičina palača ima na sebi nekaj mogočnosti in to le zaradi nadstropij, ki nadkraljujejo druge stavbe. V kanalih pa je vse mesto postavljeno na glavo, v temnem valovanju pod krošnjami se rišejo spačene razglednice ozkih nagnjenih hiš, avtomobilov, ki parkirajo s pol kolesa

FILIP URATNIK:

K pobudi za ustanovitev sladkorne tovarne v Sloveniji

(Nadaljevanje) To so bila povprečja. Mnogi obrati pa so bili še manjši. Prve tri države pa so bile pri tem države z najdaljšo predelavo sladkorne pese na svetu. Sladkorna industrija v teh državah ni proizvajala sladkorja dražje, kakor sladkorna industrija Jugoslavije. S tem ne trdim, da večje tovarne nimajo velikih prednosti pred malimi. Prednost malih obratov pa je v lažji prilagoditvi terenskim potrebam. To ima tudi svojo vrednost, zlasti pri premagovanju začasnih težav. Rentabilni račun lahko dobijo bistveno drugačno obliko, ako jih ne zaključimo pri sami tovarni, temveč vključno v nje tudi gospodarske račune proizvajalcev pese. Tovarna, ki gradi svojo racionalnost na potrebi, da se zbirajo na proizvodnem področju sezonski delavci iz oddaljenih krajev in ki dovažajo peso na račun proizvajalca od daleč, bi postala morda hudo neracionalna, ako bi vključili v kalkulacije tudi budoče teh delavcev in proizvajalcev. Trenutno najvažnejše praktično vprašanje je: Ali so koristni sladkorne tovarne v Sloveniji za pridelovalce sladkorne pese in za kmetijstvo v Sloveniji? Če tako velike, da bo ob primerni propagandi vsak interesent videl, da gre za akcijo, ki jo je vredno podpreti? Zato je treba razčistiti to vprašanje najprej s stališča poedinih

pridelovalcev, potem pa s stališča kmetijstva v tem rajonu kot celote. Primerjava pridelovalnih stroškov krompirja in odkupnih cen sladkorne pese, bi dala na bazi cene človeške in vprežne dneve 400 din in pri polnem gnojenju ter povprečni tehniki kmetkega obdelovalca naslednjo sliko:

Table with 3 columns: sladkorna pesa, krompir, žito. Rows include hlevski gnoj, umetna gnojila, seme, škropiva, zaščitna sredstva, in other agricultural inputs.

Primerjava pridelovalnih stroškov krompirja in odkupnih cen sladkorne pese, bi dala na bazi cene človeške in vprežne dneve 400 din in pri polnem gnojenju ter povprečni tehniki kmetkega obdelovalca naslednjo sliko: bitek za splošne stroške pri vseh kulturah z enakimi %. Dejansko pa se splošni stroški zaradi preusmeritve tržne proizvodnje od žita na sladkorno peso, ki bo v tem primeru nastopila, ne bodo povečali. Zato bi bil pri znižanju meze na 300 din račun tudi v tem primeru uravnotežen. Vendar bi bilo potrebno dati zaradi stimulacije za prvo dobo in dokler bi se odkupna cena pese, ki je kljub zvišanju na 4 din še vedno pod evropsko pariteto, ne zvišala, poleg cene 4 din še primeren dotatek v brezplačnih suhih pesnih rezancih. Povprečna odkupna cena pese je v Evropi 1,50 dolarjev, v so-

Table with 4 columns: Površina v arih, Donos v din po odbitku semenskih in krmilnih količin, Zito, Krompir, Sladkorna pesa. Rows show data for different crop areas and yields.

Table with 4 columns: Površina v arih, a) neposredni dohodki, b) odpadne surovine v količinah, c) Dohodki s pomočjo odpadnih surovin. Rows show financial data for crop production and processing.

na, da se more proizvesti s temi odpadki pri ha donosu pese 250 mtc in donosom listja in glav 150 mtc na ha 3262 litrov mleka. Možnega povziranja mlečne proizvodnje s pomočjo suhih pesnih rezancev, ki ga ocenjuje Hanson z nadaljnji 3831 mleka na ha, nisem upošteval, ker bo moral pridelovalec te ostanke od tovarni vsaj v glavnem zopet odkupiti. Tudi nisem upošteval posebne situacije, ki jo imamo v mlekarstvu našega severovzhodnega predela. Zaradi slabe krmne baze je možno donose mleka pri obstoječem številu krav in živine silno povečati, tako da lahko izrabljam za proizvodno krmo večji del dodatnih krmil, kakor računa Hanson. Končni rezultati te kalkulacije, ki ne predstavljajo nesolidne propagande, bodo pridelovalcem gotovo nekaj pomembni, zlasti spričo izkušnji, ki so jih imeli leta 1953 z drugo našo intenzivno kulturo, krompirjem. (Konec sledi)

VENO PILON

RAZGOVOR S SLIKARJEM O NJEGOVEM DELU

In minila so leta

BO RAZSTAVLJAL

V Moderni galeriji v Ljubljani pripravila svojo retrospektivno grafično razstavo slikar Veno Pilon. Umetnik, primorski rojak, se je s svojim izrazitim in svojevrstnim slikarskim darom uveljavil pri nas v devadesetih letih ter si s svojimi markantnimi olji ter mednarodno priznanimi abstraktnimi slikami pridobil lep sloves.

se umetnost umika v višave, kakor tehnika ne more za njo. Tako poznam mnogo abstraktnih slikarjev, ki v njihovi umetnosti...

sodobni vrvež z neizogibnimi avtomobili in nešteti pisanimi lučmi popolnoma novih prijemov, ustvarja pa predosem tudi novo psihološko nastojanje. Seveda pa je razumljivo, da umetnosti v taki obliki ni mogoče povsod slepo posnemati niti razumeti, temveč je treba iskati novega izraza v svojem okolju.

V svoje nove liste skušam ujeti odmev te dobe, na podlagi resničnih doživetij in opazovanja sodobne realnosti.

Ves čas pripravljate samo o svojih grafikah. Toda gotovo niste opustili tudi slikanja z oljem?

V doledni prihodnosti nameravam zbrati retrospektivno razstavo svojih oli. Vanjo mislim vključiti tudi dela svoje nove faze, ki pa letos še ni dovolj dozorela za javnost. Pri oljnih slikanju se seveda ukvarjam z enakimi problemi kot pri grafikah. Skušam upodobiti človeka v značilnem sodobnem ozračju in ne zgolj njegovo individualno psiho.

Po dolgih letih bomo prvič spet videli vašo razstavo. Ali bi hoteli pojasniti svoj dolgotrajni slikarski molk?

Tedaj pred leti sem namenoma obmolnil, ker sem zdobil nad samim seboj kakor tudi nad okoljem, v katerem sem živel. Zato nisem razstavljal, čeprav nikdar nisem povsem prenehal delati, zlasti risati. V življenju je mo poleg slikarstva vedno zanimala tudi...

druga torišča človeške dejavnosti. Po neuspehih v trgovskih zadevah, sem se ukvarjal s fotografijo, s filmom, zadnja leta pa še s prevajanjem poezije, ki me je prav obsedla. Moje delo kakor moje življenje pač ni bilo enakomerno, marveč sunkovito, večkrat raztrgano. Lastna preteklost se mi včasih zazdi skoraj neznanca, tuja.

Po vojni se ponovno vračate v domovino. S kakšnimi čustvi stopate na slovenska tla?

Po šestletni odsotnosti sem našel Ljubljano kakor pomlajeno in obijano s soncem. Reči moram, da sem večkrat prav v zadregi in da sem ganjen nad pozornostjo, ki se mi izkazuje. Zato se tudi bojim, da ne bi opeharil tistih, ki od mene pač preveč pričakujejo.

In na koncu zapišete še to, da sem se le z negotovnim odzvalom na ta intervju, ki je vselej nekakšno izpraševanje vesti in ki človeku nalaga obveznosti za prihodnost. Tudi se nerad vsiljujem občinstvu. In končno, najbolje se slikar izraža pač v slikah, ki so zanj tudi edino veljavno merilo.

To je res. Razgovor s Venom Pilonom nam je povedal marsikaj značilnega o usodi slovenskega slikarja v Parizu, vso resnico nam bodo povedale njegove podobe. Prepričani smo, da bodo iskreno zanimala vse ljubitelje slovenske likovne umetnosti. Vir.

Knjiga domače proze

naša v redakciji inicijatorja te zbirke Vlada Habjana novele Roka Ariha, Janeza Gradišnika, Vlada Habjana, Cvetka Zagorskega in Rada Zakonjška. Ti novelisti so se rodili v letih 1913-1920; najstarejšemu je potemtakem nekaj čez 40 let, najmlajšemu 34 let. Ne gre torej za povsem mlado generacijo; ta leta pomenijo že življenjsko zrelost in delno tudi...

njem in z ljubezenskega, ki jih kaže kot navadne ljudi, podvržene celo nekoliko virhavam - libidoznim nagljenjem. Ponekod se zdi, da so ljubezenski doživljaji samo neka fiziološko - psihična sprostitve sprito toge discipline in neugnanne osebne odpovedi, ki jo terja vojna akcija; morda ta čustveni in čutni podton, ki spremlja pripovedovanje o vojnih spopletih, niti ni povsod utemeljen z organskim razvojem pripovedovanja, marveč je kakor krpa prižet na osnovni desini pripovedne tvarine. To ponekod kar prisliljeno izprepletanje heroizma in ljubezni do ženske utegne vzdubiti pomisleke, saj se tu partizanska tipičnost preveč odbija ob splošno, človeško, zelo vsakdanje življenjsko nagljenje. Če so gibalno boja visoke etične sile osebne požrtvovalnosti in strogega izpolnjevanja dolžnosti, učinkuje prevelika sproščenost v stvarih spojnega življenja (na pr. Svarun) nekoliko neugodno, kakor dve barvi ki se zlasti v določeni situaciji močno odbijata med seboj. Najdaljša novela te zbirke Habjanova »Južni vlak je odpeljal«, se dogaja deloma v Avstriji deloma v koroskih planinah med partizansko borbo. Habjan s svojo pripovedjo rije nekoliko globlje pod zunanji videz dogodka, medtem ko v svojih »vojnih skicah«, ki so dale naslov tej zbirki, osredotočuje razne spomine na usodne vojne doživljanje in jih splozi z lično izvenevajočimi zvijači. Rok Arih v svojem »Uroku« zadržuje korosko folkloro in nedavni položaj koroskih Slovencev z rodbinsko korespondenco vendar ob vsem prizadevanju ne daje dovolj jasne podobe Jura, ki naj bi poseebil notranji razkol koroskega slovenskega človeka v času zgodovinske odtučitve.

Delavci iz predmestja, 1949 (perorisba s črnilom)

manifestacijo na Ostrožnem skupno zbirko petorice mladih prozaikov »In minila so leta«. Lično natisnjena in skrbno opremljena knjiga (oprema ing. arh. Jakice Accetto) pri-

že neko literarno preteklost. Vsi navedeni pripovedniki so šli skozi »veliko šolo« osvobodilne vojne, nekateri kot partizani; v vseh se v tej ali oni obliki odsvitajo plameni naše revolucije. Nekateri so se zavzeli oglašati že pred vojno (Zagorski, Gradišnik), druge srečujemo šele v povojnih revijah in časnikih. Gradišnik je l. 1949 izdal ugodno sprejeto novelistično zbirko »Pot iz noči«, mimo tega je eden naših najboljših prevajalcev. Tudi C. Zagorski (pseudonim Milan Koblar) se že dokaj časa oglašja v naši književnosti. Skupni nastop teh pisateljev upravičuje zanimanje za njihovo književno.

Ne vem, koliko je ta skupni nastop izraz neke programske skupnosti. Vsaj v knjigi natisnjene novele ne pričujemo ne z idejnimi in ne z oblikovnimi značilnostmi, da bi to petorico vezala kakšna intencionalna skupnost. Tematično obravnava pretežno osvobodilno vojno, in sicer predvsem na štajerskih in koroskih tleh, vendar je ta v Gradišnikovi noveli »Toda besede ni izrekel« samo še mimogrede omenjena.

Nekaka shematičnost v opisovanju bojev povzroča, da nas prizori ki jih opisujejo posamezni pisatelji, ne pretresejo tako kot bi nas bili morali spriti heroične volje in neugnanne tveganja življenja. Posamezne osebe dobivajo zaradi tega nekoliko zabrisane poteze in ti izrazi življenja v zgodovinskem času izgubljujejo nekaj reliefne izrazitosti, ki bi jo bili lahko imeli, če bi bile najznačilnejše situacije izdelane z močnejšimi ustvarjalnimi prijemi. Zato nas knjiga ne očara in decela ne zagradi niti s svojo zbirno...

Veno Pilon, Antikvariat ob Seini, 1949 (perorisba s tušem)

epizoda, v njegovi drugi noveli pa ima epizoden značaj delovna akcija po vojni. Nadaljnja skupna poteza, ki je v pretežni meri značilna sploh za naše celotno povojno pripovedništvo, je realizem teh novelistov: realizem kot metoda prikazovanja naše osvobodilne borbe in povojne stvarnosti. Ta metoda prehaja pri nekaterih pripovednikih v literarizirano reportažo, v nekako faktografijo, ki se ji nekateri pisci tudi v tej knjigi niso mogli povsem izogniti. Najdalje od tega je Gradišnik v svojih obih novelah, to pa že zato, ker je ostal v krogu individualnega življenja. Pisec prikazuje v prvi noveli psihologijo mladostne ljubezni, ki se je ohranila v čustvih in traja do trenutka, dokler Darko po petnajstih letih zopet ne sreča Mire; ostanek tega čustva nenadoma splahni kakor sanje v dotiku z realnostjo. Druga novela je prav tako zgostena okrog mladostne ljubezni dveh sester do istega mladeniča; v sestri, ki je poražena, ostane ressentiment, ki si kot slabo prikrita ljubeznost išče sprostitve.

Vsekakor je težišče knjige »In minila so leta« v motivih iz osvobodilne vojne in bojev proti okupatorju. Novele Zagorskega (Svarun), Zakonjška (Krivda), Habjana (Južni vlak je odpeljal, In minila so leta), Ariha (Urok) imajo izrazito ta značaj. Za Zagorskega, Zakonjška in Habjan je značilno, da skušajo dati prerez partizanskega življenja z dveh plati: s heroične, ki vodi posamezne osebe njihovih novel k dramam in dvojeznim doja-

Železarski spomenik v Kropi

Slovenija ni bogata samo na umetnostnih, temveč tudi na tehničnih zgodovinskih spomenikih. Lansko leto so dela za novo cesto s Kropo na Jamnik odkrila pod izvirov potoka Kroparice zidovje, ki ga je...

Tehniški muzej Slovenije raziskal. Po zgodovinski in materialski analizi predstavlja najdba srednjeveški plavž, takomenovano slovensko peč, približno iz časa 1300-1450. Letos je bila z gmotno pomočjo Sveta za prosveto in kulturo LRS ter OLO Radovičja odkopana slovenska peč, zavarošana in prekrita, tako da jo bo Kovaški muzej v Kropi predal javnosti prvi dan mednarodnega muzejskega tedna v nedeljo 3. oktobra.

Zaključek obnovitvenih del bo zvezan z železarsko slavnostjo. Na predvečer se vrši v kulturnem domu v Kropi predavanje o zgodovini železarstva na Jelovici in pod njo (prof. Fr. Baš). V nedeljo ob 8. uri bo sprejem gostov in ogled krajevni znamenitosti (kovaški muzej, vigenec, razstava umetnega kovinarstva), ob 10. uri govori prof. ing. C. Rekar pri slovenski peči o njeni zgodovinski in metalurški pomembnosti; govoru sledi izročitev peči v varstvo občinskemu ljudskemu odboru, popoldne pa izlet v staro železarsko naselje Jamnik. Za prevoz gostov v nedeljo z ju-

tranjeva in na večerni vlak v Podnartu bo preskrbljeno.

Dosedaj prva odkrita slovenska peč je spomenik o preseljevanju rudarstva železa z visoke planote Jelovice k njenim nižnjem, ker se je do XVI. stoletja obrtnemu pridobivanju železa pridružil tudi predelovanje zlasti v žeblje za izvoz v severno Italijo. Kot taka vsebuje začetke sedanje kovaške Kropo in Kamne Gorice ter naseljevanje gozdniških vzhodnih predelov Jelovice, ki je dotedanja kmetijska poselitev še ni zajela. O njenem delovanju so študije Metalurškega inštituta TVŠ že ugotovile, da je enkratna proizvodnja dala približno 200 kg taljenega železa ter da je višina talilne peči znašala približno 2,60m, se pravi, da je njena sedanja, ohranjena višina v bistvu enaka prvotni iz časa obratovanja. Odkrita slovenska peč je prenehala z obratovanjem zaradi napredovanja železarske tehnike, ki so jo vzročili vodni pogoni ter zaradi usadov z bližnjih pobočij, ki so jo ogrozile, tako da se je novo naselje Kropa razvilo nižje. Franjo Baš

Nikolaj Omerza: Veno Pilon

Knjala je odšel v Pariz in se tam za stalno naselil. A tudi tamkaj njegovo življenje ni bilo lahko in kdove kaj vse mu je prinesla pisana in mubasta usoda.

V Parizu je Veno Pilon nenaodoma nehal slikati, vsaj za javnost. Pač pa se je mnogo in polklično ukvarjal s fotografijo in filmom. To svoje mojstrstvo nam je pokazal tudi ob svojem prvem povojnem obisku v domovini, ko je sodeloval pri ustvarjanju proeza slovenskega filma »Na svojih zemljah«.

Marsikdo, ki je dolga leta ugrabal, kaj je s Pilonom-slikarjem, bo zdaj navsezadnje dobil odgovor. Razstava v Moderni galeriji bo pokazala, da Pilonovo umetniško srce, ki je tako dobro poznalo tegobe in bridkosti malega človeka in je vselej čutilo z njim, nikdar ni nehalo utripati. Pričala pa bo tudi o življenjski poti tega slovenskega slikarja, ki je hotel biti v svojih podobah vselej predvsem iskren, o poti, ki ni bila nikoli z rožicami posuta.

Vsi se veselimo njegove vrnitve v živni svet umetnosti. Zato smo izkoristili prvo priložnost in mu napol za silo postavili nekaj vprašanj, saj ga med drugimi značilnimi lastnostmi odlikuje tudi neusiljiva skromnost.

Kaj bi lahko povedali o svoji prvi razstavi, ki jo po dolgih letih privreiate v domovini?

Razstava ne bo nič posebno imenitnega. To pravim zato, ker morda kdo preveč pričakuje od mene. Sto petdeset grafičnih listov, kolikor sem jih zbral, naj bi dalo nekakšen pregled mojega dosedanjega dela, skupaj z nekaterimi mojim najnovejšimi poskusi. Hočem dati nekakšen zaključek svoji »montparnazi« boemski dobi, ki se izraža po večini v drobni, anekdotični risbah oziroma grafikah. To se mi zdi tem bolj potrebno v času, ko iščem novega izraza za življenje, ki se je samo spreminilo. V svojem delu moram od časa do časa postaviti neko piko.

Risbe, ki jih boste videli, so povetlični risbe prečutih noči in tavanja po Montparnassu med internacionalno boemo, zlasti po prvi svetovni vojni. Vendar tu nisem iskal nekih zunanjih efektov in dekorativnosti, temveč predosem človeka samega. Moje slike naj bi bile nekakšni pejsaji človeške notranosti. Z njimi nisem hotel podajati nobene kritike tega psihološkega okolja, hotel sem samo za beležiti svojo opazovanje, konstatiranje. Ljudje na njih so samo ljudje, vsakteri s svojim posebnim svetom veselja in žalosti.

Tudi po tehnični strani se nisem oziral za efekti, marveč gre za čiste beležke trenutkov, ki se komaj da jo ujeti na papir. Kot take se bodo morda komu zdele te moje podobe po svoji obliki preževle, saj sodobna umetnost v risbi ne išče več anekdote, pripovedi, temveč stremi za čisto novimi prvineami. Grafika, ki danes prevladuje po svetu, ne išče več sujata, temveč skuša s svojimi specifičnimi sredstvi zbuhati samo določene dražljaje.

Govorili ste o svojem novem iskaniu: v čem je njegov smoter? V kakšni zvezi je s tako imenovanim modernističnim slikarstvom in kako je pri tem vplivalo na vas pariško umetnostno okolje? V svojih najnovejših listih poskušam najti nekakšen most v novo dobo, dobo, v kateri ima pa prvo besedo tehnika in znanost. Tehnika je spremenila klise in mesta in človeka samega. Tehnika pa je močno posekla tudi neposredno na likovno področje. Določena fotografija in reprodukcija sta zeceli obirno torišče, ki je nekako pripadalo slikarstvu. Zato

karjev in grafikov, o katerih sem se na lastne oči prepričal, da znaajo mojstrsko risati na klasični način, vendar z vso poštenostjo ter resnostjo iščejo v novi smeri. S te strani občutek proti njim vsekakor odpade. Seveda so gotovo med njimi tudi sarlatani, kakor pač vselej in povsod. Čas jih bo prečetal.

Poudarjam, da je ta novi slog izraz nove dobe, v kateri gospodarji tehnika. Zlasti se to opaža v velemestih. Tam je na primer nemogoče danes slikati pejsaje na impresionistični način, saj terja

Pisatelj Ciril Kosmač na Montparnassu, 1951 (perorisba s črnilom)

PICASSO ima spet nekaj novega

Rue d'Elvste je samo za par minut hoje oddaljena od harmonične prometa na Champs Elysees. Hiša št. 2 je Maison de la Pensee Francaise; tu razstavlja Picasso svoja dela iz dveh, časovno zelo oddaljenih razdobj: od leta 1950 do 1951 in od 1959 do 1954. Začetna dela iz modre in roza periode; par stvari iz tako imenovane zamorske dobe, dvojje, troje, klasičnih kubističnih slik, njegove zadnje stvaritve iz let 1950 do 1954. Skupno 51 slik. Med njimi je zbirka trinajstih portretov mlade žene, ki so vsi datirani z letom 1954. Bolj precizno nastali so med marecem in avgustom 1954.

Velika steklena vrata v enem od razstavilnih prostorov so odprta na vrt. V dvorano prihaja razgret zrak in bučanje par stotov avtomobilov, ki se podijo po Champs Elysees. Kdo je ta mlada žena? Picasso neprestano povzroča senzacije: če ne trobi na trobentno, potem prireja bikoborbe ali portretira svoje najnovejše občinstvo: devetnajstletno Sylvette David. Ail je res tako vitale ali pa samo skrbi za reklamo? Njegove silke so fantastično drage. Če je vse to, kar počne, samo reklama, potem se mu to izplača.

Skandal zaradi slik, ki so last SSSR, in ki se je odigral kmalu po otvoritvi njegove razstave, je že pozabljen. Namesto originalov, ki so jih odpeljali Sovjeti na varno v svojo ambasado, vise po stenah fotokopije. Toda to so stvari iz let 1950 do 1954, nečetrkot reproducirane in objavljene. Tu je ostala enooka Celestina iz 1903, lepa, realistično naslikana ženska glava v melanholičnem modrem tonu. Štiri žene iz tega obdobja: Celestina v modrem, ki je dala ime tej periodi, za njo iz leta 1905 nič bolj vesela »Deklica s kosarico« v roza tonu, še vedno realistična; čeprav ne more skriti, da je nastala za Manetovo Olimpijo. Nato leta 1906 nenaden preobrat: »Spet žena« s obrazom, kot jih bodo srečavali še desetletja pri različnih slikarjih in v različnih inatčeh. Likovno izhodišče za te nove forme in deformacije so lesene zamorske obredne maske Konga, ki so odgovorne tako za barve kot za linije v tej zamorski periodi.

Picasso in Sylvette

ni lepota in občalnemu smislu. Picasso jo je opazoval 15 dni, ki je hodila mimo okna njegovega ateljeja v Vallaurisu. In jo slikal. Končno se je šestnajsti dan opogumil, jo nagovoril in ji pokazal portret, delo teh dni. Presenečena je deklica pristala, da mu sedi za model. Rezultat njenega sodelovanja je zankrat 13 portretov in nova epoha: epoha Sylvette. Mona Lisa XX. stoletja, narisana po starem slavnem slikarju Picassu (Tu je še njen zarobenec, angleški študent Jelliker Tobias z eksistencialistično bradico, dolgljubljena frizura je konjski rep, njena občajna zelo zanimiva, dekliška glava z mehikimi oblikami liličnic, otožnimi izrazitimi očmi in stisnjenimi ustnicami. Njena privlačnost je nedvomna, čeprav

dena pravljica. Toda tudi cene posameznih portretov so pravih ljilnic. Astronomske. Barvno je Picasso spet prišel na mirne, sirove, modre, temne, celo vijoličaste barve. Najlepši portret Sylvette je izdelan samo v sivobele barvah. Priložna posebnost na obrazu, so mojstrsko naslikani. Skoraj ganljivo je, kako zna Picasso slikati, če hoče. In to dobro, z zamahom in temperamento. Toda zakaj potem te pošastne deformacije človeškega telesa, teh trinajstih variacij lepe ženske glave od poetičnega umirjenega realizma do najbolj razbrzdanih skrajšav, kompozicij in kombinacij? Najverjetno občovalcu je najbolj všeč lepi, realistični portret mlade deklice. Tudi nimen. Lepi profil, oči, ustnice. Zgrada se, ko vidi, kaj je umetnik naredil v nadaljnjem postopku iz te lepe glave: bela, prazna, posevno na vrat nasajena hruska, ob kateri visi konjski rep. To je že ženska, celo ista kot prej, saj so ostali karakteristični znaki. Toda stari mojster jo je pokazal v novem druzi, brez idealiziranja. Ta portret brez dvoma ni noben kompliment za mlado deklico, toda dopolnjuje celoto. Spada k njenemu duševnemu profilu prav tako kot ostali dvajnajst. Leonardo da Vinci je podal v eni sami olinati sliki celoten značaj in podobo Mone Lise. Picasso, človek 20. stoletja, je za to porabil trinajst platen in šest mesecev.

Popoldanska vročina pritiska v sobo. Nisem edini, ki zeha. Vtrajam in si ogledam še risbe njegovih otrok pri granju, čitanju, spanju. Povsem drug način slikanja, drug stil. Picasso ga menja kot oblike, po razpoloženju. Ob vsem tem eksperimentiranju, ob senzacionalnosti in vedno novih izraznih načinih, ob vsem zunanjem pompu, ki nam dela takine težave, nazadnje sploh ne pridemo do tega, kaj je hotel umetnik povedati. Preveč težav nam dela sam »kako«. Picasso kubist, Picasso v modri periodi, Picasso s trobentno, Picasso v »Paris Matchu«, Picasso v »Une semaine de Paris«, Picassova silka v ARTS.

Fr. Šupan

MALI JODY

Po knjigi M. Kinnan Rawlingsove — Riše Miki Muster

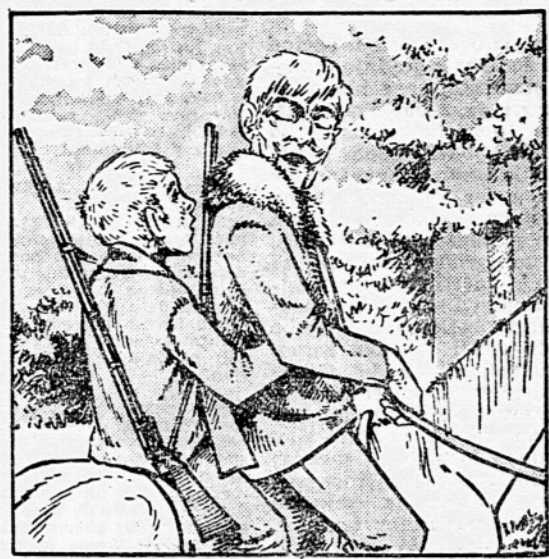
310.

Nekega večera je prijelznil Buck in povabil Pennyja, naj bi šel drugo jutro s Foresterji na lov. Slišali so namreč volkove tuliti pri neki vodni luknji, nedaleč od Foresterjeve krčevine. Tja je zdaj, ko so vode upadle in je bilo že dolgo sušno, hodila divjačina pit. Tako bi lahko imelo od tega lova dvojno korist: iztrebili bi volčjo zalego in ustrelili še kak okusnega. Domeniji so se, da se snidejo na razpotju uro pred svitom. »Ali lahko vzamem svojega malega s seboj?« je še vprašal Penny. — »Če nam ne bo pokvaril lova...« — »To vam jamčim,« je slišal Jody penosni odgovor.

311.

Jodyju se je zdelo, da je komaj legel, ko ga je oče zbudil. Bilo je še čisto tema. Toda v kuhinji ga je že čakala slastna jed, ki jo je cvrla mati. Zbudil se mu je tek in ob misli na razburljivo lovsko dogodivščino mu je kri hitreje zaplala po zaspanih udih. Ze osedlani Cezar je koptiljal zunaj ob plotu. Da pojdejo na lov, je vedel prav tako dobro kot oba psa, ki sta razigrano begala po dvorišču. Penny je prinesel še svitek vrvi in jo vrgel v sedelno torbo, nato pa je zajahal in si posadil Jodyja za hrbet. Mati jima je podala puški. »Pazi, da me ne ustreliš,« je menil Penny.

312.

Očjezdila sta. Vsenakrog je bilo tiho, samo sova je zamolklo skovikala. Jody je v razburjenju pozabil obleči suknjič in zdaj ga je mraz pošteno stresal. Oče mu je ponudil svojega, toda Jody se je uprl sklanjavi in odklonil: »Saj me ne zebe.« Ves je bil nestrpen, da ne bi zamudila zmenka. V resnici pa sta bila še pred Foresterji na mestu. Jody se je spustil s konja, da bi se malo ogrel. Kmalu so se zaslišali udarci kopit in pridrevilo se je vseh šest Foresterjev. Na kratko so se pozdravili in precej odrinili dalje. Penny in Buck sta jahala na čelu lovške četice.

Drzna vlomilska tolpa je povzročala veliko škodo po vsej Ljubljani

Vlomilci in tatovi so uživali potoku pri podjetju »Prenova«, bivšem »Odpada« za Ljubljano-okolico

V zadnjih dveh letih je bilo v Ljubljani več drznih vlomov, ki so podjetjem in Ljubljancem vivali nemajhno škrib in strah, varnostnim organom pa dali misliti na mnogo opazila. Dne 30. avgusta letos je bilo v lomilnici v okolici Ljubljane, ki jo imenujejo »Prenova«, vladala tolpa, ne samo priložnostnih, temveč poklicnih vlomilcev in tatov. Tolpa je kradla vose, od koles, cigarete, živili in obleki do obveznic ljudskega posojila in datje do colnov na Ljubljanci, v lomilnici pa v večini primerov v mehanske delavnice ali tista podjetja, ki imajo opraviti z dragocnimi in mnogimi vrstami. Dne 30. avgusta letos je bilo v lomilnici v okolici Ljubljane, ki jo imenujejo »Prenova«, vladala tolpa, ne samo priložnostnih, temveč poklicnih vlomilcev in tatov. Tolpa je kradla vose, od koles, cigarete, živili in obleki do obveznic ljudskega posojila in datje do colnov na Ljubljanci, v lomilnici pa v večini primerov v mehanske delavnice ali tista podjetja, ki imajo opraviti z dragocnimi in mnogimi vrstami.

UMRLI

Vsem, ki ste jo poznali sporočamo, da je v 23. letu starosti umrla naša dobra mama, stara mama, prababica.

MARIJANA OGRINEC
Medvedova mama
Pogreb nepozabne bo v četrtek, 30. t. m. ob 15.45 na pokopališče v Podgorju.

Zalujoči: Gustel sin, Franciška, Marija, Ivanka, Pepca, Milka hčera, vnučki in bravnulki.

SENTJAKOBKO GLEDALISCE LJUBLJANA
Mestni dom
Sobota, 2. okt. ob 20: Streicher - C. Kosmač: »Kam iz zadrge. Veseliorgla s petjem v treh dečkih. Izen.

SENTJAKOBKO GLEDALISCE LJUBLJANA
Mestni dom
Sobota, 2. okt. ob 20: Streicher - C. Kosmač: »Kam iz zadrge. Izen.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Sreda, 29. sept. ob 20: M. Mihelič: Zlati otroci. Komedija. Red Sreda. Vstopnice so v prodaji. Sobota, 2. okt. ob 20: Williams Tennessee: Steklina menažerija. Premiera. Izen.

PRESERNOVO GLEDALISCE KRANJ
Četrtek, 30. sept. ob 17: za dijake srednjih šol: Hans Tiemeyer: »Mladost pred sodiščem.« Nedelja, 3. oktobra ob 19: Izen in za pederale: Hans Tiemeyer: »Mladost pred sodiščem.«

MESTNO GLEDALISCE CELJE
Sobota, 2. oktobra ob 20: Ugo Bettl: Zločin na Kozjem otoku. Premiera. Izen.

MESTNO GLEDALISCE CELJE
Sobota, 2. oktobra ob 20: Ugo Bettl: Zločin na Kozjem otoku. Premiera. Izen.

SOLSTVO
VPIS V ENOLETNI UCITELJSKI TEČAJ ZA ABSOLVENTE
Svet za prosveto in kulturo LRS sporoča, da prihaja dne 15. oktobra 1954 enoletni učiteljski tečaj za absolutne gimnazij. Tečaj bo v Ljubljani. Sprejemni pogoji: vsaj dober uspeh in zadovoljivo zdravstveno stanje. Prošnje, ki jim je treba priložiti maturitetno spričevalo in potrdilo solske poliklinike, oziroma pristojnega uradnega zdravnika, sprejema do 10. oktobra t. l. se krijarati sveta za prosveto in kulturo LRS — Zupaničeva 3. — Če ne dovolj prijavljenec, bo enak tečaj odprt tudi v Mariboru. — Iz sekretariata sveta za prosveto in kulturo LRS.

OBVESTILA
POZOR!
IKI — Industrija kovinskih izdelkov, Maribor
sklepa od 1. do 31. oktobra t. l. pogodbe za 1955. leto.

GLEDALISCE SLOVENSKO NARODNO GLEDALISCE LJUBLJANA OPERA
Petek, 1. oktobra ob 19.30: Verdi: PLES V MASKAH. Otvoritev premiera sezone 1954/55. Gostovanje Rud. Franca. Izen.

KONCERTI

Violončelist Pierre Fournier iz Pariza bo 1. oktobra začel koncertno sezono pri klavirju Marijan Lipovšek. Koncert je za »Mladost« abonmna, neabonirani sedeži so v prodaji od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v Filharmoniji.

TRGOVSKO PODJETJE
V LJUBLJANI
sprejme
material. knjigovodjo.
Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev poslati v ogl. odd. pod »9-37-00 Ljubljana« najkasneje do 2. oktobra t. l. — Nastop službe takoj.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE
RAZPISUJE MESTO ZA:
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Bevsško
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Hrastnik
1 ZDRAVNIKA — STOMATOLOGA
za zobno ambulanto Trbovlje
1 DENTISTA
za zobno ambulanto Bevsško
1 BOLNICARJO
za sektorsko ambulanto Bevsško

GRABENO PODJETJE
REMONT IL Ljubljana
TITOVA CESTA ST. 51
sprejme takoj:
60 nekvalificiranih delavcev, 20 zidarjev in 10 tesarjev.
Za hrano in stanovanje preskrbljeno. — Javiti se: Titova 51.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE
RAZPISUJE MESTO ZA:
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Bevsško
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Hrastnik
1 ZDRAVNIKA — STOMATOLOGA
za zobno ambulanto Trbovlje
1 DENTISTA
za zobno ambulanto Bevsško
1 BOLNICARJO
za sektorsko ambulanto Bevsško

TRGOVSKO PODJETJE
V LJUBLJANI
sprejme
material. knjigovodjo.
Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev poslati v ogl. odd. pod »9-37-00 Ljubljana« najkasneje do 2. oktobra t. l. — Nastop službe takoj.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE
RAZPISUJE MESTO ZA:
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Bevsško
1 ZDRAVNIKA
za sektorsko ambulanto Hrastnik
1 ZDRAVNIKA — STOMATOLOGA
za zobno ambulanto Trbovlje
1 DENTISTA
za zobno ambulanto Bevsško
1 BOLNICARJO
za sektorsko ambulanto Bevsško

GRABENO PODJETJE
REMONT IL Ljubljana
TITOVA CESTA ST. 51
sprejme takoj:
60 nekvalificiranih delavcev, 20 zidarjev in 10 tesarjev.
Za hrano in stanovanje preskrbljeno. — Javiti se: Titova 51.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Sreda, 29. septembra: Miha. Četrtek, 30. septembra: Jelka.

Na današnji dan leta 1864 se je rodil napredni španski pisatelj Miguel de Unamuno. Njegovo knjižno delo obsega okrog 30 zvezkov in je prežeto z borbenim duhom. Napredno mislijo je hotel veliki pisatelj prenesti na slovensko tla, s čimer je sodeloval v izdaji »Prenova«. Povratke iz Sibirije.

30. septembra 1871 se je rodil hrvaški pisatelj Vladimir Livadič. Bil je slovstven in gledališki kritik ter ideolog hrvaškega modernizma. Med njegovimi pripovednimi deli so znane Novele ter Legenda o Anisu in Amilu. Livadič je urejeval »Savremeništvo« in »Kolo«.

Jutri poteče 12 let, odkar je bil ustanovljen nad Ozeljanom v Višavski dolini prvi pomorski bataljon Simona Gregoričeva.

30. septembra 1947 je bila ustanovljena Zveza borcev NOV.

Člani kolektiva partizanskih tiskarn »Triglava«, »Urške« in »Partizanske«, pripravljajo tovariški večer, ki bo v soboto, dne 3. okt. 1954.

Zbirno mesto bo ob 17 pred Narodnim domom v Ljubljani. Kraj prireditve bo naknadno objavljen.

Utrleško agitacije do 3. okt. 1954 na nastop Slinič Božo, Konitarjeva 6 Ljubljana, pismeno ali telefonično št. 39-181, int. 15.

Ker bomo na tem večeru našega kolektiva obravnavali probleme tistih, ki Vas k udeležbi tovariško vabimo.

PRIKRAVLJANI ODOBRAVNIKI
Na filozofski fakulteti so diplomirali: Božič Branko, Marinič Franc, Zajnar Matija. — Cestitamo kolegi.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov vabi na članski sestanek, ki bo v četrtek, 30. septembra ob 20. uri v letni dvorani Državnega sekretariata za gospodarstvo LRS, Ljubljana, Gregoričeva 23.

Na sestanku bo tudi predvajani film: »Beton iz selektivnega gradbenega agregata«. Vabljeni vsi člani Društva.

Danes sveže morske ribe v vseh v redih in boko prav gotovo sma-

